

The logo consists of four blue squares in a row. The first square contains a white stylized 'S' shape. The second square contains a white 'T', the third a white 'O', and the fourth a white 'K'. Below these squares, the letters 'YHTYMÄ' are written in a bold, blue, sans-serif font.

SHTOK
YHTYMÄ

Turun Osuuskauppa
tytäryhtiöineen

1 9 9 7

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Toimitusjohtajan katsaus	2
Hallituksen toiminta- kertomus	4
Kaupan toimintaympäristö	4
Kehitys S-ryhmässä	5
Yleiskatsaus TOK-yhtymän toimintaan	6
TOK-yhtymä konserni- tuloslaskelma	9
TOK-yhtymä konsernitase ...	10
TOK-yhtymä rahoituslaskelma	12
Turun Osuuskauppa tuloslaskelma	13
Turun Osuuskauppa tase	14
Turun Osuuskauppa rahoituslaskelma	16
Tilinpäätöksen liitetiedot	17
Hallituksen esitys ylijäämän käytöstä	22
Tilintarkastuskertomus	23
Hallintoneuvoston lausunto	23
Päivittäis- ja erikoistavara- kauppa	24
Huoltamo- ja polttoainekauppa	25
Hotellit ja ravintolat	26
Taloushallinto	27
Edustajisto	28
Hallintoneuvosto	29
Hallitus	29
Tilintarkastajat	29
Asiakastoimikunnat	30
Kunnia- ja työansiomerkit	30
Huippumyyjäklubi	30
Luottamushenkilöt	30
TOK-yhtymän organisaatio	31

On hienoa aloittaa samoin kuin kahtena edellisenä vuonna: TOK-yhtymä teki viime vuonna historiinsa parhaan tuloksen. Liiketoiminnan tulos oli 30,1 miljoonaa markkaa eli 8,4 miljoonaa markkaa edellistä vuotta parempi. Markkina-asemamme vahvistui kaikilla toimialoillamme. Asiakasomistajien määrä kasvoi ennätysvauhtia: yli 3000:lla. Bonusta jaettiin ennätyselliset 11,5 miljoonaa markkaa, mikä on 2,8 miljoonaa markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Koko S-ryhmä menestyi erinomaisesti. Osansa oli hyvin kehittyneellä toimintaympäristöllä. Varmasti tärkeimpiä tekijöitä menestyksen taustalla ovat omat strategiset päätöksemme tällä vuosikymmenellä. Niitä on viime vuoden aikana täsmennetty. Tämän vuoden alusta ne on siirretty uuteen S-ryhmän johtamisjärjestelmään. Uudistuksen keskeisin elementti on yhteistyöorganisaatiomme SOK:n omistajaenemmistöinen hallitus.

Myös SOK:n tytäryhtiöiden hallitusten sekä ketjuhallitusten rooli korostuu.

Päivittäis- ja erikoistavara-kaupan vuosi oli hyvä. Tulos parani suurista investoinneista huolimatta. Piispanristin Prisman saneeraus valmistui keväällä ja hartaasti odotettu suuryksikköme Itäharjun Prisma marraskuussa. Viimeksi mainitun liikkeellelähtö on ollut hyvä. Turun länsipuolen suuryksikköhanke odottaa vielä ratkaisuaan.

Tampereentien Prisman uudistus käynnistyy tänä vuonna ja Raision keskustan kehittäminen näyttää toteutuvan. Parainen liittyi TOK-yhtymän toimialueeseen. Siellä voidaan aloittaa S-marketin rakentaminen vielä tämän vuoden aikana. Turun torinaluspysäköinti ja siitä ratkaisevasti riippuva Wiklund-korttelin kehittäminen ottivat kaupungin valtuuston päätösten ansiosta askeleen eteenpäin.

Hotelli- ja ravintolatoimiala paransi selvästi tulostaan. Ravintola Samppalinna avattiin touku-kuussa. Menestys oli hyvä. Samppalinnan sulkeuduttua talveksi menestystä jatkoi uusi Ála Börs. Hotelli Hamburger Börsin kaikki huoneet uusittiin ja 64 huoneen laajennusinvestointi käynnistyi. Uusi laajennus kokous-tiloihin on suunnitella ja käynnistyy tänä vuonna. Koko Börs-kortteli saa uutta eloa.

Huoltamotomiala kehittyi positiivisesti ja ylsi tuloksessakin niukasti positiiviseksi. Alan kilpailu on tiukkaa: polttonesteiden hintataso heittelee jatkuvasti. Asiakkaan on vaikea tunnistaa oikeaa hintaa.

Toimiala polarisoituu: toisaalta isoihin hyvin varustettuihin liikennemyymälöihin, toisaalta hinnalla kilpaileviin "kylmiin"

yksiköihin. Siitä todistavat hyvin menestyneet Koulukadun Neste ja Loimaan S-marketin auto-maattiasema.

Sisäisen työskentelyn painopisteet säilyvät ennallaan. Etenemme toimintafilosofiamme toteuttamisessa määrätietoisin askelin. Myös niin ulkoisen mielikuvan kuin sisäisen ilmapiirin rakentamisessa edetään ilman tempoilua ja kampanjoitavia tavoitteena jatkuva myönteinen kehitys. Johtamisjärjestelmän kehittämiseksi olemme paneutuneet Balanced Scorecard ajatteluun, joka näyttää soveltuvan hyvin tulos- ja toimintakeskeiseen ajatteluun.

Vuoden 1997 investoinnit olivat yhteensä 35,8 miljoonaa markkaa, siis oleellisesti viime vuosia suuremmat. Investointien taso pysyy korkeana lähivuosina.

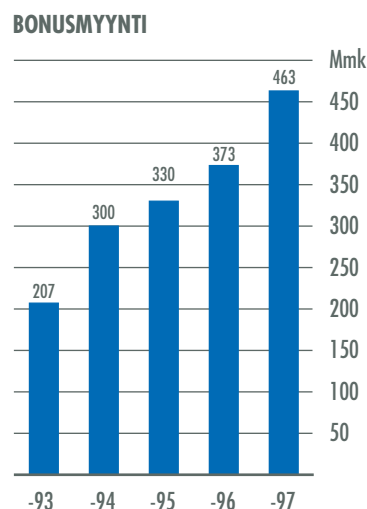
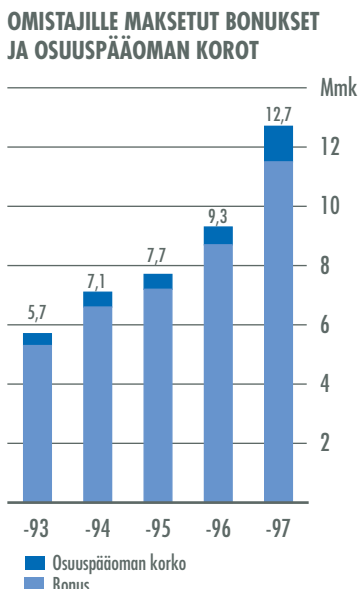
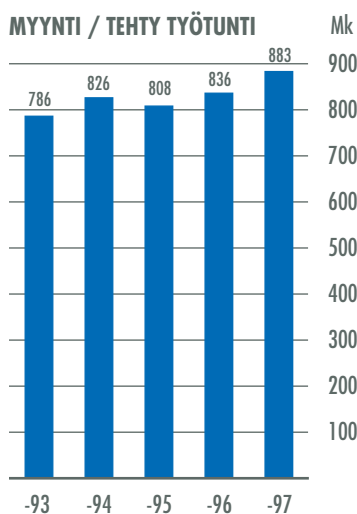
Taseen loppusumma on 300,8 miljoonaa markkaa (ed.vuonna 256,6 milj.markkaa). Korollisen vieraan pääoman määrä on 130,1 miljoonaa markkaa (ed.vuonna 114,3 milj.mk). Omien pääomien ja varausten osuus taseen loppusummasta on 26,7 % (ed.vuonna 27,0 %). Vuoden aikana maksettiin pois vanhat eläkevastuut 22,0 miljoonaa markkaa.

Vuoden 1998 tulos säilynee parin edellisen vuoden tasolla korkeasta investointitasosta huolimatta. Liikevaihto kasvaa ja markkina-asema vahvistuu.

Turussa maaliskuussa 1998

Veikko Autio

KEHITYS S-RYHMÄSSÄ 1997

S-ryhmän vähittäismyynti vuonna 1997 oli 29,0 miljardia markkaa. Siinä oli lisäystä edelliseen vuoteen 10 prosenttia. Osuuskauppojen myynti oli 22,2 miljardia markkaa, jossa oli kasvua 10,4 prosenttia. Osuuskauppojen myynnistä paikallisosuuskauppojen osuus oli 3,2 prosenttia.

S-ryhmän päivittäistavara-kauppa jatkoi erittäin hyvää kehitystään kasvattaen myyntiään 10,9 prosenttia. Kun maamme päivittäistavara-kaupan arvon ennakoitaan kasvaneen noin 2,5 prosenttia, on S-ryhmä jälleen lisännyt selvästi markkinaosuuttaan jo seitsemäntenä perättäisenä vuonna. S-ryhmän päivittäistavara-kaupan markkinaosuuden arvioidaan nousseen edellisvuoden 23,3 prosentista noin 25 prosenttiin.

Muillakin toimialoilla oli selvää kasvua: S-ryhmän erikoistavara-kauppa kasvoi 5,8 ja hotelli- ja ravintolatoimiala 9,0 prosenttia. Autokaupan kasvu oli 20,2 prosenttia, huoltamokaupan kasvu 11,1 prosenttia ja rauta-

ja maatalouskaupan 5,3 prosenttia. Viljakauppa kasvoi 9,5 prosenttia.

S-ryhmässä oli toimipaikkoja vuoden 1997 lopussa 1205, mikä oli 16 enemmän kuin vuosi sitten. Osuuskaupoilla toimipaikkoja oli 1034 ja SOK-yhtymällä 171 vähittäismyyntitoimipaikkaa. Toimipaikkoja avattiin vuoden aikana 51 ja suljettiin 41. Toimipaikkaluokamuutos lisäsi toimipaikkamäärää kuudella. S-ryhmän investoinnit vuonna 1997 olivat ennakkotietojen mukaan yhteensä laskettuna 1000 miljoonaa markkaa. Alueosuuskauppojen bruttoinvestoinnit olivat 722 miljoonaa markkaa, mikä sisältää myös ryhmän sisäiset käyttöomaisuusinvestoinnit.

S-ryhmän henkilöstön määrä oli vuoden vaihteessa 18.283. Siinä oli lisäystä 1.018 henkilöä. Sekä osuuskaupat että SOK-yhtymä kasvattivat henkilömääräänsä. Osuuskaupoissa ja niiden tytäryhtiöissä oli henkilöstöä vuoden lopussa 13.779, jossa oli lisäystä 861 henkilöä.

Osuuskaupoilla oli vuoden 1997 lopussa 607.000 jäsentä, jossa on lisäystä yli 11 prosenttia. S-ryhmän asiakasomistajapalvelujärjestelmä oli käytössä kaikissa alueosuuskaupoissa. Bonus-talouksia alueosuuskaupoilla oli 548.000. Bonusostot olivat 11,3 miljardia markkaa, missä oli kasvua 22 prosenttia. Bonustalouksien määrä kasvoi 67.000:lla. Bonusta asiakasomistajille jaettiin 258 miljoonaa markkaa, jossa oli 22 prosentin lisäys. Asiakasomistajien säästökassasijoituksia osuuskaupoilla oli vuoden lopussa 1.589 miljoonaa markkaa. Siinä oli lisäystä 186 miljoonaa markkaa.

Osuuskauppojen toiminnan tulos oli ennakkotietojen mukaan 660 miljoonaa markkaa voitollinen. Tulosparannus oli lähes 200 miljoonaa markkaa. SOK-yhtymän tulos oli ennakkotietojen mukaan 136 miljoonaa markkaa voitollinen, jossa oli parannusta 94 miljoonaa markkaa.

YLEISKATSAUS TOK-YHTYMÄN TOIMINTAAN

MYYNТИ

TOK-yhtymän myynti vuonna 1997 oli 961,5 miljoonaa markkaa, mikä on 108,8 miljoonaa markkaa eli 12,8 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Kuten taulukko osoittaa kaikkien toimialojen myynti kasvoi. Huoltamoiden myynnin kasvu oli 18,2 prosenttia, päivittäis- ja erikois-tavarakaupan 13,5 prosenttia ja hotellien ja ravintoloiden 7,6 prosenttia.

TOIMIPAIIKKAVERKOSTO

Vuoden aikana toimipaikat lisääntyivät yhdellä tavaratalolla. Vuoden lopussa TOK-yhtymän toimipaikkaverkosto käsitti 45 yksikköä. Yksiköiden lukumäärät toimipaikkaryhmittäin selviävät viereisestä taulukosta.

INVESTOINNIT JA KÄYTTÖ-OMAISUUDEN MYYNIT

TOK-yhtymän investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 35,8 miljoonaa markkaa (ed.vuonna 20,5 miljoonaa markkaa). Summaan eivät sisälly leasing-rahoituksella hankitut kalustot.

Suurimmat päivittäis- ja erikoistavara-kaupan investointikohteet olivat Prisma Itäharjun kalustot, Prisma Piispanristin uudistus, Lausteen Salen kalustot ja Paraisten liiketontit. Hotelli- ja ravintola-alan suurimmat kohteet olivat Hambur-

Myynti toimialoittain vuonna 1997

	milj. mk	± ed.vuodesta mmk	%	osuus%
Päivittäis- ja erikoistavara (Turun Ok, Turun Prisma Oy)	661,8	+78,8	13,5	68,8
Huoltamot (Reitti Oy)	105,5	+16,3	18,2	11,0
Hotellit ja ravintolat (Oy Hotress Ab, Oy Unitel Ab)	194,3	+13,7	7,6	20,2
Yhteensä	961,5	108,8	12,8	100,0

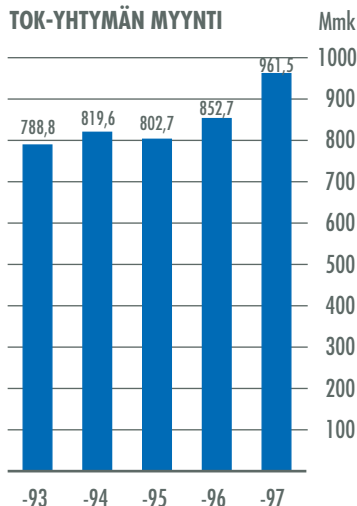
Toimipaikat toimialoittain vuonna 1997 (vuonna 1996)

Päivittäis- ja erikoistavara	
- tavaratalot ja automarketit	4 (3)
- S-marketit	8 (8)
- S-kaupat	6 (6)
- kauppa-autot	1 (1)
	<hr/>
	19 (18)
Huoltamot	5 (5)
Hotellit ja ravintolat	
- hotellit	4 (4)
- ravintolat	17 (17)
	<hr/>
	21 (21)
Yhteensä	45 (44)

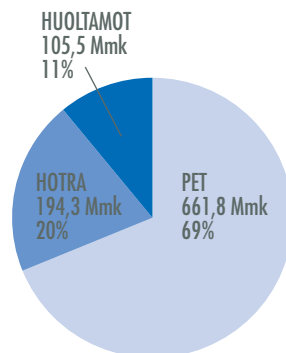
ger Börsin hotellihuoneiden ja ravintoloiden uudistukset, lisähuoneistojen osto Kiinteistö Oy Affärscentrum

Fastighets Ab:n rakennuksesta Börsin laajennusta varten sekä Ravintola Sappalinnan uudistus.

TOK-YHTYMÄN MYYNТИ

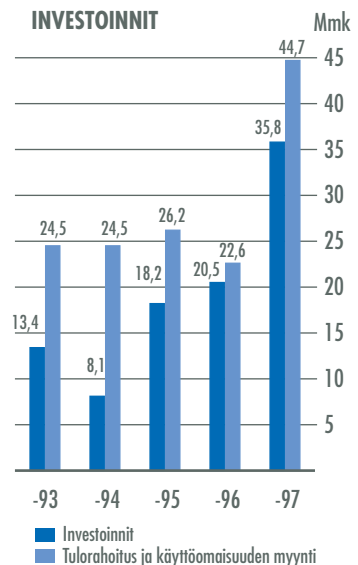

MYYNТИ LIIKETOIMINTALINJOITTAIN

1997

INVESTOINNIT

TOK-yhtymän käyttöomaisuusmyynnit olivat kirja-arvoin 19,8 miljoonaa markkaa. Tapiola-yhtiöille myytiin Kiinteistö Oy Affärscentrum Fastighets Ab:n osakkeita. Turun Osuuskauppa luopui pääosasta omistamiaan aravakiinteistöjä: Sato-yhtymä Oy:lle myytiin Uudenmaanlinnan osakkeet sekä Uudenkaupungin asuintalo ja Kaarinan kaupungille Kiinteistö Oy Kaarinanpirtin osakkeet. Lisäksi myytiin pienempiä määriä osakkeita, mm. Vakuutusosakeyhtiö Sampon osakkeet sekä muuta irtainta käyttöomaisuutta. Käyttöomaisuuden myynneistä syntyneet myyntivoitot 6,3 miljoonaa markkaa on kirjattu satunnaisiin tuottoihin.

HENKILÖSTÖ

Vuoden lopussa oli TOK-yhtymän palveluksessa yhteensä 672 henkilöä, joista kokoaikaisia 379, osa-aikaisia 242 sekä määräaikaisessa työsuhteessa olevia 51. Henkilöstön määrä kasvoi edellisestä vuodesta 101:llä eli 17,7 prosenttia. Palkkakulut olivat 80,3 miljoonaa markkaa (ed. v. 74,8 mmk) ja sosiaalikulut 23,0 miljoonaa markkaa (ed. v. 22,0 mmk). Työtunteja tehtiin yhteensä 1.089.000, mikä on 6,8 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna.

Toimialoitain henkilöstö jakautui seuraavasti: päivittäis- ja erikoistavarakauppa 370 (ed.v. 286), hotellit ja ravintolat 248 (ed.v. 231), huoltamot 25 (ed.v. 26) ja konsernihallinto 29 (ed.v.27).

RAHOITUS

Yhtymän maksuvalmius oli koko vuoden hyvä. Korollisia luottoja maksettiin takaisin 52,7 miljoonaa markkaa ja uusia otettiin 68,5 miljoonaa markkaa. Lukuihin sisältyy eläkelainojen 45 miljoonan markan ylimääräinen lyhennys, joka katettiin uusilla pankkiluotoilla. Korollinen vieras pääoma kasvoi yhteensä 15,8 miljoonaa markkaa. Edellisenä vuonna se kasvoi 9,0 miljoonaa markkaa.

Rahoituskulut olivat 6,3 miljoonaa markkaa, mikä on 0,7 miljoonaa markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Rahoitustuotot olivat 2,9 miljoonaa markkaa eli 0,1 miljoonaa markkaa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Nettorahoituskulut (rahoitustuottojen ja -kulujen erotus) olivat 3,4 miljoonaa markkaa eli 0,4 prosenttia liikevaihdosta,

kun ne edellisenä vuonna olivat 4,2 miljoonaa markkaa eli 0,6 prosenttia liikevaihdosta.

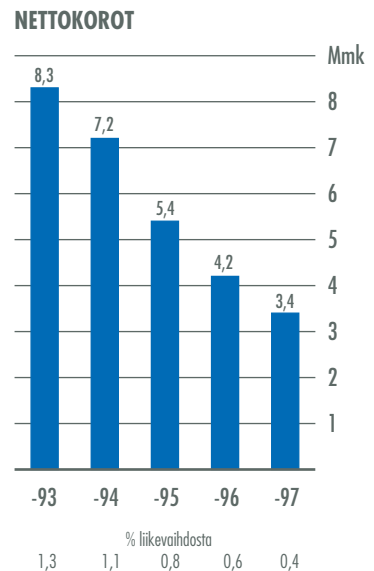
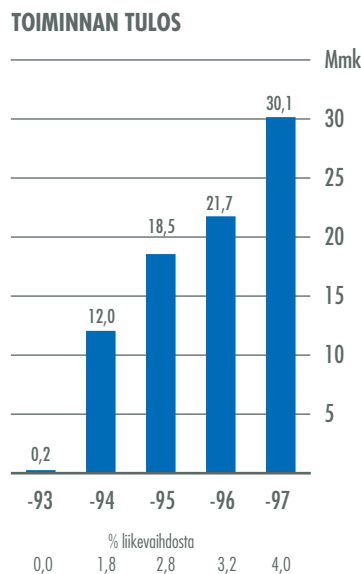
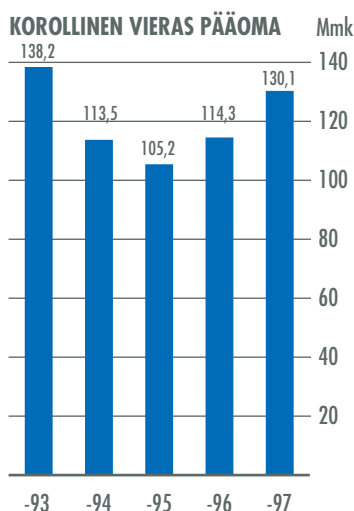
TULOS

TOK-yhtymän toiminnan tulos suunnitelman mukaisin poistoin (= tulos ennen veroja, satunnaisia eriä ja tilinpäätösjärjestelyjä) on 30,1 miljoonaa markkaa voitollinen (ed.v. 21,7 milj. markkaa voitollinen). Verojen, satunnaisien tuottojen ja kulujen (yhteensä 19,3 milj. markkaa) sekä tilinpäätösjärjestelyjen (siirtymävarauksia purettu 13,9 milj. markkaa ja poistoeroa kasvatettu 12,0 milj. markkaa) jälkeen tilinpäätös osoittaa voittoa 12,9 miljoonaa markkaa (ed.v. 9,4 milj. mk).

Satunnaisiin kuluihin sisältyvät 22,9 miljoonan markan eläkevastuun kattamisesta johtuvat kulut.

Kaikkien toimialojen tulokset olivat voitollisia. Liiketoiminnan tulokset toimialoitain olivat vuonna 1997 seuraavat:

	Milj.mk	Muutos ed. v. milj.mk
Päivittäis- ja erikoistavarat	+17,6	+2,4
Hotellit ja ravintolat	+13,1	+3,1
Huoltamot	+ 0,0	+1,0
Yleiskulut	- 0,6	+1,9
Yhteensä	+30,1	+8,4

Emo-osuuskuunnan toiminnan tulos oli 17,3 miljoonaa markkaa voitollinen (ed. v. 13,9 milj. markkaa). Verojen, satunnaisten tuottojen ja kulujen sekä tilinpäätösjärjestelyjen jälkeen tilinpäätös osoittaa voittoa 12,2 miljoonaa markkaa (ed. v. 8,4 milj. markkaa).

JÄSENISTÖ

Turun Osuuskaupan jäsenmäärä oli vuoden lopussa 25.318. Osuuskuuntaan liittyi vuoden aikana 3.449 uutta jäsentä (edellisenä vuonna 1.926). Jäsenyydestä luopui 335 jäsentä. Jäseniä oli siten vuoden lopussa 3.114 eli 14,0 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.

Osuusmaksun suuruus on 500 mk. Osuusmaksuille maksettiin v:n 1996 ylijäämästä korkoa 5 prosenttia. Kaikista TOK-yhtymän toimipaikoista suoritetuista ostoista maksettiin jäsenille bonusta (ostohyvitystä). Sitä maksettiin jäsenelle, jonka kuukausiostot olivat vähintään 500 mk. Ostojen suuruuden mukaan porrastettu hyvitys oli 1–4 prosenttia. Jäsenet voivat kerryttää bonusta myös muista S-ryhmän toimipaikoista.

Bonusmyynti oli 463 miljoonaa markkaa ja se kasvoi edellisestä vuodesta 24 prosenttia. Kuukausittain bonusta sai keskimäärin 17.000 asiakasta. Bonuksia jaettiin kaikkiaan 11,5 miljoonaa markkaa (ed. v. 8,7 milj. markkaa).

SÄÄSTÖKASSATOIMINTA

Turun Osuuskaupan jäsenisjoitusten määrä 31.12.1997 oli 28,9 miljoonaa markkaa, jossa on kasvua edellisen

vuoden vastaavasta ajankohdasta 6,7 miljoonaa markkaa eli 30,5 prosenttia. Tästä avistaehtoisia eli vaadittaessa maksettavia jäsenisjoituksia oli 18,8 miljoonaa markkaa (ed.vuonna 13,3 milj. markkaa). Niiden osuus koko jäsenisjoitusten määrästä oli 65,1 prosenttia (ed. vuonna 60,2 %).

Takausrenkaassa mukana olevien alueosuuskauppojen jäsenisjoitusten yhteismäärä 31.12.1997 oli 1.543 miljoonaa markkaa, jossa on kasvua edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta 181 miljoonaa markkaa eli 13 prosenttia.

Osuuskaupan kassavaranto 31.12.1997 oli osuuskuntalain ao. säännösten mukaan määriteltynä 40,0 miljoonaa markkaa. TOK-yhtymän kassavarannon määrä samana ajankohdana puolestaan oli 42,7 miljoonaa markkaa. Kassa-varannon vähimmäisvaatimus on lain mukaan 5,7 miljoonaa markkaa.

Jäsenisjoittajien saamista turva S-ryhmän alueosuuskaupoissa on kaksitasoinen. Ensisijaisesti kukin alueosuuskauppa vastaa velastaan jäsenisjoittajille varallisuudellaan. Toissijaisesti jäsenisjoittajien saatavien turvana on 22 alueosuuskaupan muodostama takausrenkas. Se on vakuusjärjestely, jossa kukin takausrenkaaseen liittynyt alueosuuskauppa on antanut oma-velkaisen takauksen toistensa jäsenisjoittajien saamista maksamisesta. Luettelo takausrenkaaseen kuuluvista alueosuuskaupoista ja lisätietoja takausrenkasjärjestelystä on saatavissa Turun Osuuskaupan konttorista.

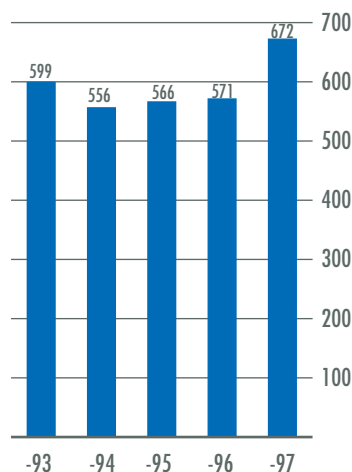
Takausrenkaaseen kuuluvien alueosuuskauppojen liikevaihto oli yhteensä 15,0 miljardia markkaa, jossa oli kasvua 10 prosenttia. Alueosuuskauppojen ylijäämä rahoituserien jälkeen oli ennakkotietojen mukaan yhteensä noin 570 miljoonaa markkaa, mikä on yli 170 miljoonaa markkaa edellistä vuotta parempi. Tilinpäätössiirtojen ja verojen jälkeinen tilikauden ylijäämä tulee olemaan ennakkotietojen mukaan yhteensä yli 370 miljoonaa markkaa, mikä tulee vastaavasti kasvattamaan taseen omaa pääomaa. Taseen oma pääoma tulee olemaan yhteensä yli 1,5 miljardia markkaa. Taseen kertynyt poistoero ja varausten yhteismäärä on yli 550 miljoonaa markkaa.

NÄKYMÄT VUODELLE 1998

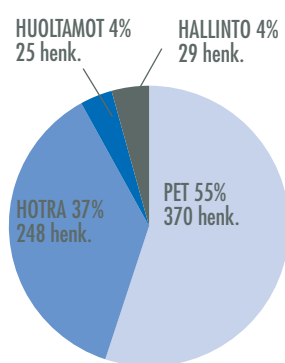
Vähittäiskaupan volyymin kasvu hidastui vuoden 1997 lopulla. Vuoden 1998 kasvun ennakoidaan jäävän jonkin verran pienemmäksi kuin edellisenä vuonna. Päivittäistavaroiden kysynnän kehitys pysyy vakaana. Volyyminkehitys on vuoden 1997 tasolla. Myös majoitus- ja ravintolatoiminnan volyymin kasvu on viime vuoden luokkaa. Poltonesteiden kaupan volyymin ei odoteta kasvavan vuodesta 1997.

TOK-yhtymän liiketoiminnan tulos ei viime vuoden lopun ja tämän vuoden suurten investointien vuoksi tule nousemaan aivan vuoden 1997 hyvälle tasolle. Kehitys on samankaltainen kaikilla toimialoilla. Toisaalta yhtymän kokonaistulosta rasittivat viime vuonna eläkevastuiden kattamisesta johtuneet suuret satunnaiset kulut, jollaisia ei kuluvana vuonna ole näköpiirissä. Yhtymän tulos satunnaisten erien ja verojen jälkeen tulee paranemaan edellisestä vuodesta.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

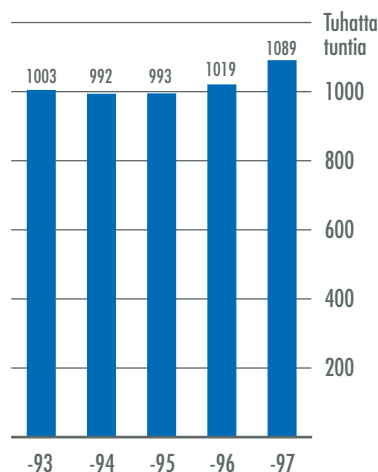

HENKILÖSTÖ TOIMIALOITTAIN

1997

TEHDYT TYÖTUNNIT

TOK-YHTYMÄN KONSERNITULOSLASKELMA

1.000 mk	1.1.-31.12.1997		1.1.-31.12.1996	
Liikevaihto		759.764		678.777
Muuttuvat kulut:				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	545.737		470.162	
Varaston lisäys/vähennys	-16.544	529.193	<u>-409</u>	469.753
Myyntikate		230.572		209.024
Kiinteät kulut				
Palkat	80.311		74.843	
Henkilösivukulut	22.979		21.974	
Vuokratulot	36.875		34.523	
Muut kiinteät kulut	46.421	186.586	<u>40.985</u>	172.324
Liiketoiminnan muut tuotot		3.910		3.779
Käyttökate		47.896		40.479
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista		14.330		14.606
Liikelylijäämä		33.566		25.873
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot pitkäaik.sij.	821		785	
Osinkotuotot	1.417		1.362	
Muut korkotuotot	433		325	
Muut rahoitustuotot	1		-	
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	239		308	
Korkokulut	-6.166		-6.871	
Muut rahoituskulut	-171	-3.427	<u>-127</u>	-4.217
Ylijäämä rahoituserien jälkeen		30.139		21.656
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	6.963		62	
Satunnaiset kulut	-22.949	-15.986	<u>-12.344</u>	-12.282
Ylijäämä rahoituserien jälkeen		14.153		9.374
Poistoeron lisäys (-)/vähennys(+)	-12.042		-8.258	
Varausten vähennys				
Muut varaukset	13.860	1.818	<u>9.923</u>	1.665
Välittömät verot				
Tilikaudelta	-3.552		-1.474	
Aikaisemmilta tilikausilta	200	-3.352	<u>-3</u>	-1.477
Vähemmistön osuus		278		11
Tilikauden ylijäämä		12.896		<u>9.573</u>

TOK-YHTYMÄN KONSERNITASE

1.000 mk

VASTAAVAA 31.12.1997

VASTAAVAA 31.12.1996

Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Aineettomat hyödykkeet

Perustamis- ja järjestelymenot	82	-		
Aineettomat oikeudet	722	651		
Liikearvo	3.293	4.088		
Konsemiliikearvo	123	165		
Muut pitkävaikutteiset menot	4.512	3.200	8.731	8.102

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	24.463	25.863		
Rakennukset ja rakennelmat	68.733	59.707		
Koneet ja kalusto	20.824	20.023		
Muut aineelliset hyödykkeet	71	334		
Ennakkomaksut ja kesk.er.hank.	2.241	7.416	116.331	113.343

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaik. sijoitukset

Osakkuusyritysosakkeet	5.289	5.099		
Osakkeet ja osuudet	29.679	32.756		
Lainasaamiset	7.676	4.304	42.643	42.160

Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Vaihto-omaisuus

Tavarat	53.976	37.432		
Ennakkomaksut	68	238	54.044	37.670

Saamiset

Myyntisaamiset	15.494	11.702		
Siirtosaamiset	17.029	10.757		
Muut saamiset	513	318	33.036	22.776

Rahoitusomaisuusarvopaperit

Muut arvopaperit			51	2.500
------------------	--	--	----	-------

Lyhytaikaiset sijoitukset

Rahat ja pankkisaamiset			33.310	18.503
-------------------------	--	--	--------	--------

Yhteensä

	300.782	256.624		
--	---------	---------	--	--

1.000 mk

VASTATTAVAA 31.12.1997

VASTATTAVAA 31.12.1996

Oma pääoma

Sidottu oma pääoma

Osuuspääoma

12.645

11.096

Vararahasto

3.531

3.537

Arvonkorotusrahasto

2.900**19.076**

4.073

18.706

Vapaa oma pääoma

Muu vapaa oma pääoma

27.707

18.661

Tilik. ylijäämä

12.896**40.603**

9.573

28.234

Vähemmistöosuus**2.326**

2.603

Varaukset

Kertynyt poistoero

20.521

8.479

Muut varaukset

-

13.860

Vieras pääoma

Pitkäaikainen

Lainat rahoituslaitoksilta

56.040

16.582

Eläkelainat

16.375

60.253

Säästökassa

3.691

2.436

Muut pitkäaik.velat

23**76.129**

23

79.294

Lyhytaikainen

Lainat rahoituslaitoksilta

18.442

4.686

Eläkelainat

1.233

4.538

Säästökassa

25.162

19.668

Saadut ennakot

1

33

Ostovelat

53.504

38.445

Siirtovelat

34.687

31.975

Muut lyhytaikaiset velat

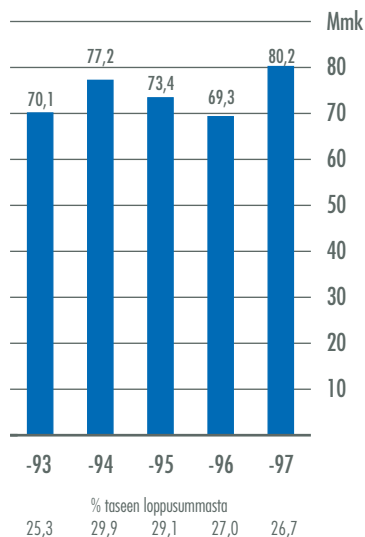
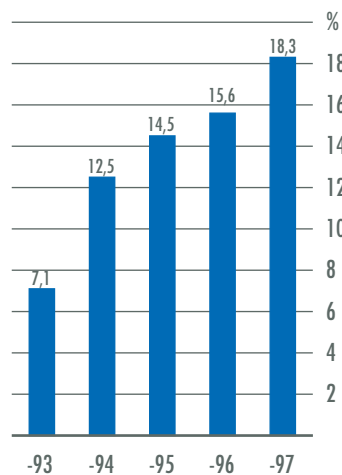
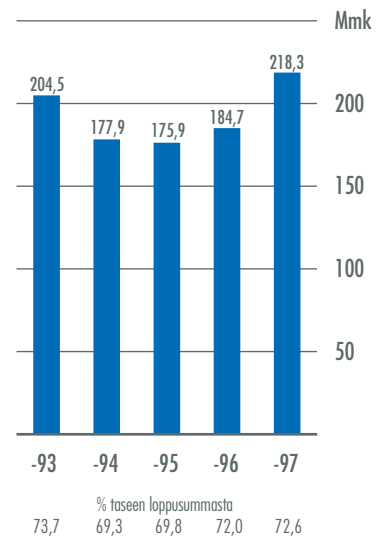
9.098**142.127**

6.102

105.448

Yhteensä**300.782**

256.624

OMA PÄÄOMA JA VARAUKSET**SIJOITETUN PÄÄÖMAN TUOTTO-%****VIERAS PÄÄOMA**

TOK-YHTYMÄN RAHOITUSLASKELMA

1.000 mk

1.1-31.12.1997 1.1.-31.12.1996

Tulorahoitus

Käyttökate	47.895	40.478
Rahoitustuotot ja -kulut	-3.666	-4.525
Satunnaiset erät	-15.986	-12.282
Verot	-3.352	-1.477
Yhteensä	24.891	22.194

Käyttöpääoman muutos

Vaihto-omaisuuden lisäys	-16.375	-464
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys/vähennys	-10.065	1.444
Korottomien lyhytaikaisten velkojen lisäys/vähennys	17.740	-248
Yhteensä	-8.700	732

Liiketoiminnan kassavirta

16.191 22.926

Investoinnit

Käyttöomaisuuden lisäys sisältää osakkuusyriyten yhdistelyn	-35.834	-20.453
Käyttöomaisuuden vähennys	19.842	381
Yhteensä	-15.993	-20.072

Kassavirta ennen rahoitusta

198 2.854

Rahoitus

Pitkäaikaisten saamisten lisäys/vähennys	-3.372	103
Pitkäaikaisten velkojen lisäys	53.255	17.180
Pitkäaikaisten velkojen vähennys	-52.651	-13.303
Lyhytaikaisten saamisten lisäys	-195	-150
Lyhytaikaisten velkojen lisäys	15.169	5.225
Osuuspääoman korot	-529	-500
Osuuspääoman lisäys/vähennys	1.549	-11.635
Yhteensä	13.226	-3.080

Laskelman mukainen likvidien varojen lisäys/vähennys

13.424 -226

Taseen mukainen likvidien varojen vähennys

Likvidit varat tilikauden lopussa	45.996	32.572
Likvidit varat tilikauden alussa	32.572	32.798
Yhteensä	13.424	-226

TURUN OSUUSKAUPAN TULOSLASKELMA

1.000 mk	1.1.–31.12.1997		1.1.–31.12.1996	
Liikevaihto		516.621		486.947
Muuttuvat kulut:				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	416.860		393.616	
Varaston väh./lis.	-388	416.472	-1.263	392.353
Myyntikate		100.150		94.594
Kiinteät kulut				
Palkat	38.839		37.720	
Henkilösivukulut	12.132		12.341	
Vuokrat	20.268		16.766	
Muut kiinteät kulut	16.718	87.957	15.859	82.686
Liiketoiminnan muut tuotot		6.767		4.610
Käyttökate		18.960		16.518
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista		6.723		6.660
Liikeliijäämä		12.237		9.858
Rahoitustuotot ja -kulut:				
Osinkotuotot	1.544		1.362	
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista	9.407		9.480	
Muut korkotuotot	683		332	
Muut rahoitustuotot	1		-	
Korkokulut	-6.570		-6.958	
Muut rahoituskulut	-170	4.894	-126	4.090
Ylijäämä ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja		17.131		13.948
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	20.882		7.862	
Satunnaiset kulut	-22.904	-2.021	-12.235	-4.373
Ylijäämä ennen varauksia ja veroja		15.109		9.575
Poistoeron lisäys / vähennys	-6.700		-8.077	
Vapaaehtoist. varausten vähennys				
Muut varaukset	7.170		8.415	
Varausten muutokset yhteensä		470		338
Välittömät verot				
Tilikaudelta	-3.490		-1.463	
Aikaisemmilta tilikausilta	200	-3.290	-3	-1.466
Tilikauden ylijäämä		12.290		8.447

TURUN OSUUSKAUPAN TASE

1.000 mk	VASTAAVAA 31.12.1997		VASTAAVAA 31.12.1996	
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet				
Perustamis- ja järjestelymenot	82		-	
Aineettomat oikeudet	605		529	
Muut pitkävaikutteiset menot	783	1.469	812	1.341
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	6.060		6.060	
Rakennukset ja rakennelmat	29.733		18.397	
Koneet ja kalusto	12.742		13.527	
Muut aineelliset hyödykkeet	48		28	
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	606	49.189	7.315	45.327
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	50.912		58.381	
Lainasaamiset	105.254	156.165	97.269	155.650
ARVOSTUSERÄT				
Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Vaihto-omaisuus				
Tavarat	33.702		33.314	
Ennakkomaksut	68	33.770	41	33.355
Saamiset				
Myyntisaamiset	10.470		8.006	
Lainasaamiset	116.588		63.350	
Muut saamiset	512		-	
Siirtosaamiset	28.030	155.600	14.210	85.566
Rahoitusomaisuusarvopaperit		51		2.500
Lyhytaikaiset sijoitukset		33.173		18.443
Rahat ja pankkisaamiset		10.058		9.515
Vastaavaa yhteensä		439.476		351.698

1.000 mk	VASTATTAVAA 31.12.1997		VASTATTAVAA 31.12.1996	
Oma pääoma				
Sidottu oma pääoma				
Osuuspääoma	12.645		11.096	
Vararahasto	3.445		3.445	
Arvonkorotusrahasto	2.900	18.989	<u>7.400</u>	21.940
Vapaa oma pääoma				
Muu vapaa oma pääoma	81.994		74.076	
Tilikauden ylijäämä	12.290	94.284	<u>8.447</u>	82.523
Oma pääoma yhteensä		113.273		104.463
Varaukset				
Kertynyt poistoero		15.980		9.280
Vapaaehtoiset varaukset		-		7.170
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	56.040		15.882	
Eläkelainat	12.828		56.404	
Säästökassa	3.691		2.436	
Muut pitkäaikaiset velat	21	72.580	<u>23</u>	74.746
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	17.742		3.977	
Eläkelainat	966		4.245	
Säästökassa	25.162		19.668	
Saadut ennakot	0		0	
Ostovelat	31.193		29.414	
Siirtovelat	22.476		18.933	
Muut lyhytaikaiset velat				
Korolliset	140.104	237.642	<u>79.801</u>	156.038
Vastattavaa yhteensä		439.476	<u>351.698</u>	

TURUN OSUUSKAUPAN RAHOITUSLASKELMA

1.000 mk	1.1-31.12.1997	1.1.-31.12.1996
Tulorahoitus		
Käyttökate	18.960	16.518
Rahoitustuotot ja -kulut	4.894	4.090
Satunnaiset erät	-2.021	-4.373
Verot	-3.290	-1.466
Yhteensä	18.543	14.769
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden lisäys	-415	-1.134
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys/vähennys	-16.285	1.233
Korottomien lyhytaikaisten velkojen lisäys	5.322	2.085
Yhteensä	-11.378	2.184
Liiketoiminnan kassavirta	7.165	16.953
Investoinnit		
Käyttöomaisuuden lisäys	-22.633	-16.497
Käyttöomaisuuden vähennys	14.889	225
Yhteensä	-7.744	-16.272
Kassavirta ennen rahoitusta	-579	681
Rahoitus		
Pitkäaikaisten saamisten lisäys/vähennys	-7.984	806
Pitkäaikaisten velkojen lisäys	53.255	17.180
Pitkäaikaisten velkojen vähennys	-51.616	-10.318
Lyhytaikaisten saamisten lisäys	-53.749	-33.220
Lyhytaikaisten velkojen lisäys	72.477	38.517
Osuuspääoman korot	-529	-500
Osuuspääoman lisäys/vähennys	1.549	-11.635
Yhteensä	13.403	830
Laskelman mukainen likvidien varojen vähennys	12.824	1.511
Taseen mukainen likvidien varojen lisäys/vähennys		
Likvidit varat tilikauden lopussa	43.282	30.458
Likvidit varat tilikauden alussa	-30.458	-28.947
Yhteensä	12.824	1.511

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät Turun Osuuskaupan lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa Turun Osuuskaupalla on välittömästi tai välillisesti enemmän kuin puolet osakkeiden tuottamista äänistä. Tilinpäätökseen eivät kuitenkaan sisälly tytäryhtiöt, joilla ei tilikauden aikana ollut toimintaa.

Emoyrityksen lisäksi konsernitilinpäätöksessä on 14 yhtiötä, joista kahdeksan on kiinteistöyhtiötä. Yhtiöt ovat Turun Prisma Oy, Tokos Oy, Turun S-ravintolat Oy, Oy Hotress Ab, Oy Unitel Ab, Reitti Oy, Röntmestari Oy, Oy Eerikinkatu 23, Turku, Kiinteistö Oy Ohitus, Oy Uudenmaanlinna, Lausteen Liikekeskus Oy, Kurssi- ja Lomakeskus Oy, Kiinteistö Oy Piiparintori ja Kiinteistö-Oy Future. Näistä vain Oy Uudenmaanlinnassa, Lausteen Liikekeskus Oy:ssä, Kurssi- ja Lomakeskus Oy:ssä ja Kiinteistö Oy Piiparintorissa on vähemmistö-osakkaita. Muut yhtiöt Turun Osuuskauppa tai sen tytäryhtiö omistaa kokonaan yksin.

Tilikauden aikana ei ole hankittu tytäryhtiöitä. Tilikauden aikana myytiin Oy Uudenmaanlinnan osakkeet. Turun Prisma Oy, Tokos Oy ja Turun S-ravintolat Oy on yhdistetty ensimmäisen kerran konsernitilinpäätökseen tilikauden aikana.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LASKENTAPERIAATTEET

Keskinäinen osakkeenomistus

Konsernin sisäinen osakeomistus on tilinpäätöksessä eliminoitu hankintamenomenetelmän mukaan, jolloin tytäryhtiöosakkeiden hankintameno on eliminoitu tytäryhtiöiden hankintahetken omia pääomia vastaan. Eliminointierot on siltä osin, kun ne ovat johtuneet kiinteistöjen käypien ja kirjanpitoarvojen erosta, kohdistettu tontteihin ja rakennuksiin. Rakennusten osalta konserniero poistetaan ao. rakennuksen suunnitelman mukaisen pitoajan kuluessa. Niiden tytäryhtiöiden osalta, joissa em. jakoa ei ole suoritettu, eliminointierot on käsitelty yhtenä eränä eli konserniliikearvona konsernitaseessa. Konserniliikearvot poistetaan tältä osin 10 vuoden tasapoistoin. Konserniliikearvoa on jäljellä enää Lausteen Liikekeskus Oy:stä.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on eliminoitu konsernin sisäinen liikevaihto, sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, käyttöomaisuuden sisäiset myyntivoitot ja -tappiot sekä keskinäiset saamiset ja velat.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet Lausteen Liikekeskus Oy:n, Kurssi- ja Lomakeskus Oy:n ja Kiinteistö Oy Piiparintorin omasta pääomasta ja tuloksesta on erotettu ja esitetty erikseen tilinpäätöksessä.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksista ja oman pääoman muutoksista on esitetty rahoitusserissä. Osakkuusyhtiöistä on konsernitilinpäätökseen yhdistelty Oy Scan-Show Ab, Kiinteistö Oy Kuloisten Kauppakeskus ja Kiinteistö Oy Kaunispiirti. Yhdistelemättä on jätetty aravayhtiöt Kiinteistö Oy Kaarinanpiirti ja Kiinteistö Oy Lausteenheinä sekä Säästö-Osuus Oy. Yhdistelemättä jätettyjen yhtiöiden vaikutus konsernin tulokseen ja omiin pääomiin on olematon. Osakkuusyhtiöistä ainoa liiketoimintaa harjoittava yhtiö on Oy Scan-Show Ab, jonka osakekannasta myytiin 2,5 %:n osuus yhtiön toimitusjohtajalle.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on fifo-periaatteen mukaisesti merkitty taseeseen hankinnasta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai jälleenhankintamenojen tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä alinta arvoa käyttäen. Konsernin vaihto-omaisuuteen sisältyvää vähäistä sisäistä katetta ei ole eliminoitu.

Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuus on taseessa arvostettu välittömään hankintamenuon vähennettynä vuosittain kirjanpidossa tehdyillä poistoilla. Suunnitelman mukaisten poistojen ja kirjattujen kokonaispoistojen erotus esitetään tuloslaskelmassa tilinpäätössiirtona. Taseessa mainittujen poistojen kertynyt erotus esitetään yhtenä eränä varauksissa. Käyttöomaisuuden poistamattoman hankintamenuon pysyvät arvonalennukset on kirjattu kertaluonteisina poistoina. Käyttöomaisuuteen liittyvät arvonorotukset on esitetty taseen liitetiedoissa.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistona käyttöomaisuuden alkuperäisestä hankintamenuosta.

Poistoajat, jotka perustuvat arvioituihin taloudellisiin pitoaikoihin ovat seuraavat:

	<u>vuosia</u>
Rakennukset	20–30
Koneet ja kalusto	
Myymälä- ja varastokalusto	6
Ravintolakalusto	5
Hotelli- ja konttorikalusto	10
Moottorijoneuvot ja atk-kalusto	5
Muut aineelliset hyödykkeet ja aineettomat oikeudet sekä muut pitkävaikutteiset menot	verolakien sallimissa puitteissa

Eläkejärjestelyt

Emo-osuuskaupalla oli aikaisemmin lakisääteisen eläkevakuutuksen lisäksi yhdessä lähinnä S-ryhmään kuuluvien muiden yritysten kanssa Eläkekassa Elonvaran avulla vapaaehtoinen eläkejärjestely.

Siltä osin kuin purkautuneen Elonvaran sääntöjen mukaiset, ansaitut eläke-edut eivät tulleet katetuiksi purkautuneen Elonvaran varoilla, otti kukin eläkekassan osakas tätä kattamatonta eläkevastuuta vastaavan lisäeläkevakuutuksen Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiolasta sitoutumalla sen maksamiseen kymmenen vuoden kuluessa. Samalla osakkaat antoivat omavelkaisen takauksen muiden Elonvaran osakkaiden ottamien ko. vakuutusten maksamisesta. Turun Osuuskaupan osalta tämä kattamaton eläkevastuu tuli katettua kokonaan vuonna 1997 yhteisvastuun kokonaismäärän ollessa 28,6 miljoonaa markkaa.

Emo-osuuskaupan palveluksessa oleville Elonvaran jäsenille on myös otettu lisäeläkevakuutus, jolla turvataan eläkekassan sääntöjä vastaavat ansaitut ja tulevat eläke-edut, jotka aikaisemmin käsiteltiin eläketapahtumina. Täältä osin Turun Osuuskaupan kattamaton eläkevastuu 31.12.1997 on 0,5 miljoonaa markkaa.

TOK-yhtymän osalta tilinpäätöksen liitetiedoissa eritelty kattamaton eläkevastuu 31.12.1997 on siten 0,5 miljoonaa markkaa.

Kattamaton yhteisvastuu tulee katetuksi sopimuksen mukaan viimeistään vuonna 2000.

Suoritetuista eläkevakuutusmaksuista henkilösivukuluihin on kirjattu suoriteperiaatteen mukaan tilivuonna ansaitut eläkemenot ja loput, aikaisempiin vuosiin kohdistuvina eläkemenoina, satunnaisiin kuluihin.

Kirjauskäytännön muutokset

S-ryhmän kirjauskäytäntöä muutettiin ketjumaksujen osalta 1997. Nämä ennen myyntikatteeseen sisältyneet erät on tilikautena kirjattu muihin kiinteisiin kuluihin. Edellisen vuoden tuloslaskelmat on saatettu tältä osin vertailukelpoiseksi. Konsernissa tämä erä oli 1996 n. 2,6 miljoonaa markkaa.

TULOSLASKELMAN JA TASEEN LIITETIEDOT 1000 MK

	KONSERNI		TURUN OSUUSKAUPPA	
	1997	1996	1997	1996
Liikevaihto toimialoittain				
Päivittäis- ja erikoistavarat	551.092	486.571	516.621	486.947
Hotelli- ja ravintolatoimiala	159.275	147.371		
Huoltamatoimiala	47.315	42.398		
Muut	2.082	2.438		
	759.764	678.777		
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut				
Liiketoiminnan muut tuotot				
Vuokratuotot	3.782	3.779	6.663	4.610
Kaluston myyntivoitot	128		104	-
Henkilöstökulut				
Palkat	80.311	74.843	38.839	37.720
Eläkekulut	11.659	11.840	5.855	6.589
Muut henkilösivukulut	11.321	10.134	6.277	5.753
Yhteensä	103.290	96.816	50.971	50.061

Luontoisetujen yhteenlasketut raha-arvot	786	799	506	512
--	-----	-----	-----	-----

TULOSLASKELMAN JA TASEEN LIITETIEDOT 1000 MK

	KONSERNI		TURUN OSUUSKAUPPA	
	1997	1996	1997	1996
Poistot				
Suunnitelman mukaiset poistot				
Perustamis- ja järjest.menot	10	-	10	-
Aineettomat oikeudet	71	45	65	40
Liikearvo	795	811	-	-
Konserniliikearvo	41	41	-	-
Muut pitkävaikutteiset menot	1.433	1.331	217	324
Rakennukset ja rakennelmat	4.264	4.112	1.785	1.502
Koneet ja kalusto	7.714	8.264	4.643	4.792
Muut aineelliset hyödykkeet	2	2	2	2
Yhteensä	14.330	14.606	6.723	6.660
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)				
Muut pitkävaikutteiset menot	-2.133	-93	-159	-
Rakennukset ja rakennelmat	-6.775	-8.631	-6.432	-8.317
Koneet ja kalusto	-3.134	467	-108	239
Yhteensä	-12.042	-8.258	-6.700	-8.077
Kaluston myyntien poistoero		-111	-	-36
	-12.042	-8.367	-6.700	-8.114
Kokonaispoistot				
Perustamis- ja järj.menot	10	-	10	-
Aineettomat oikeudet	71	15	65	10
Liikearvo	795	811	-	-
Konserniliikearvo	41	41	-	-
Muut pitkävaikutteiset menot	3.566	1.425	377	324
Rakennukset ja rakennelmat	10.165	12.743	8.217	9.819
Koneet ja kalusto	10.848	7.797	4.751	4.552
Muut aineelliset hyödykkeet	2	32	2	32
Yhteensä	25.498	22.863	13.423	14.737
Konsernin sisäiset rahoitustuotot ja kulut				
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista			8.587	8.695
Muut korkotuotot			312	88
Korkokulut			892	780
Yhteensä			9.791	8.003
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot				
Konserniavustukset	-	-	14.100	7.810
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	6.344	41	6.237	41
Säästökassan yli 10 v. koontiilien tuloutus	544	-	544	-
Arvonlisäveron palautus	74	-	-	-
Muut tuotot	1	21	1	12
Yhteensä	6.963	62	20.882	7.862
Satunnaiset kulut				
Eläkevastuun kattaminen	22.859	11.732	22.859	11.732
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	25	-	25	-
Perustettavalta yhtiöltä olleen korkosaamisen oikaisu	-	465	-	465
Muut kulut	65	147	21	38
Yhteensä	22.949	12.344	22.904	12.235
Satunn. tuotot ja kulut yht.	-15.986	-12.282	-2.021	-4.373

TULOSLASKELMAN JA TASEEN LIITETIEDOT 1000 MK
TULOSLASKELMAN JA TASEEN LIITETIEDOT 1000 MK

	KONSERNI		TURUN OSUUSKAUPPA	
	1997	1996	1997	1996

	KONSERNI		TURUN OSUUSKAUPPA	
	1997	1996	1997	1996

Vapaaehtoisten varausten lisäys(-) tai vähennys(+)				
Siirtymävaraus	13.860	9.923	7.170	8.415

Käyttöomaisuusarvopaperit				
Osakkuusyrittösoyakkeet ja osuudet				

Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	15.257	13.850	2.290	1.326
Pitoajan ohittaneet	-1.420	-912	-542	-
Lisäykset 1.1.-31.12.	3.116	2.319	423	964
Vähennykset 1.1.-31.12.	-160	-	-	-
Hankintameno 31.12.	16.793	15.257	2.170	2.290
Kert. sumu-poistot 31.12.	-8.061	-7.155	-700	-950
Kirjanpitoarvo 31.12.	8.731	8.102	1.469	1.340
Kertynyt poistoero 1.1.	670	576	-	-
Kert. poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	3.326	598	159	-
Kert. poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	-1.193	-505	-	-
Kertynyt poistoero 31.12.	2.803	670	159	-
Aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	175.939	167.791	71.291	60.831
Pitoajan ohittaneet	-8.725	-7.884	-2.385	-2.930
Lisäykset 1.1.-31.12.	28.576	17.833	17.978	14.830
Vähennykset 1.1.-31.12.	-14.593	-1.800	-8.329	-1.440
Hankintameno 31.12.	181.197	175.939	78.553	71.291
Kert. sumu-poistot 31.12.	-64.866	-62.596	-29.364	-25.963
Kirjanpitoarvo 31.12.	116.331	113.343	49.189	45.327
Kertynyt poistoero 1.1.	7.809	-466	9.280	1.168
Kert. poistoeron lisäys 1.1. - 31.12.	20.011	18.719	12.975	14.408
Kert. poistoeron vähennys 1.1. - 31.12.	-10.102	-10.444	-6.435	-6.294
Kertynyt poistoero 31.12.	17.718	7.809	15.821	9.280

Hankintameno 1.1.	5.099	4.747	4.445	4.400
Lisäykset 1.1. - 31.12.	100	44	100	44
Vähennykset 1.1.-31.12.	-149	-	-3	-
Osuus osakkuusyrittösten tuloksesta	239	308	-	-
Hankintameno 31.12.	5.289	5.099	4.541	4.445
Kirjanpitoarvo 31.12.	5.289	5.099	4.541	4.445
Konserniyrittösoyakkeet ja -osuudet				
Hankintameno 1.1.			20.386	19.911
Lisäykset 1.1.-31.12.			3.991	474
Vähennykset 1.1.-31.12.			-3.959	-
Hankintameno 31.12.			20.418	20.386
Kirjanpitoarvo 31.12.			20.418	20.386
Osakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.1.	32.756	31.211	33.551	32.005
Lisäykset 1.1.-31.12.	7.223	1.588	7.202	1.588
Vähennykset 1.1.-31.12.	10.301	43	10.300	43
Hankintameno 31.12.	29.679	32.756	30.453	33.551
Kirjanpitoarvo 31.12.	29.679	32.756	30.453	33.551
Osakkeiden hankintamenoön sisältyvät arvonorotukset				
Arvonorotukset 1.1.			4.500	4.500
Vähennykset 1.1.-31.12.			-4.500	-
Arvonorotukset 31.12.			0,00	4.500

KONSERNIYRITYKSET

	Konsernin omistus-osuus-%	Konsernin äänivalta-osuus-%	Konsernin osuus omasta pääomasta tmk	Emoyhtiön omistus-osuus %	Emoyhtiön omistamien osakkeiden nim.arvo tmk	Emoyhtiön omistamien osakkeiden kp-arvo tmk	Viimeksi laaditun tilinpäätöksen muk. tulos tmk	
Oy Hotress Ab	100,0	100,0	4.109	100,0	400	4.000	4.000	-4
Oy Unitel Ab	100,0	100,0	1.868	100,0	2000	2.000	2.000	17
Reitti Oy	100,0	100,0	1.529	100,0	2000	2.000	2.000	23
Turun Prisma Oy	100,0	100,0	15	100,0	15	15	15	2
Tokos Oy	100,0	100,0	11	100,0	15	15	15	-1
Turun S-ravintolat Oy	100,0	100,0	45	100,0	50	50	50	-5
Turun Seurahuone Oy	100,0	100,0	45	100,0	50	50	50	-5
Räntmestari Oy	100,0	100,0	4.760	100,0	5000	5.000	5.015	5
Oy Eerikinkatu 23, Turku	100,0	100,0	12.825	0,0	41140	41	50.362	20
Kiint. Oy Ohitus	100,0	100,0	-463	100,0	1250	1.250	1.250	-25
Kiint. Oy Future	100,0	100,0	14	100,0	15	15	15	0
Kiint. Oy Ässä	100,0	100,0	13	100,0	15	15	15	0
Lausteen Liikekeskus Oy	71,8	71,8	1.952	71,8	20763	2.076	2.547	26
Kurssi- ja Lomakeskus Oy	80,1	80,1	346	80,1	2851	282	1.158	-1
Kiint. Oy Pliparintori	57,4	57,4	1.988	57,4	2216	2.216	2.287	-37

OSAKKUUSYRITYKSET

	Omistus-osuus-%	Nimellisarvo kpl	tmk	Kirjanpitoarvo tmk	tilinpäätös-ajankohdat
Oy Scan-Show Ab	22,5	22,5	688	22,5	23
Kiint. Oy Kuloisten Kauppakeskus	50,0	50,0	1.546	50,0	750
Kiint. Oy Kaunispiiritti	50,0	50,0	909	50,0	850
Säästö-Osuus Oy	35,0	35,0	129	35,0	35
Kiint. Oy Lausteenheinä	32,7	32,7	31	32,7	49

EMOYHTIÖN MUUT OSAKKEET JA OSUudet

	Omistus-osuus-%	Nimellisarvo kpl	tmk	Kirjanpitoarvo tmk
Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta	7,8	4213	12.639	12.639
Kiinteistö Oy Sibeliuksenkatu	15,6	15749	787	4.062
Kiinteistö Oy Affärscentrum	3,4	52	1	3.658
Sato-yhtymä Oy	1,1	23.913	239	3.541
Asunto Oy Linnankatu 19	3,8	3400	170	1.740
Sokotel Oy	4,5	200	200	200

KONSERNI		TURUN OSUUSKAUPPA	
1997	1996	1997	1996

Pitkäaikaiset sijoitukset ja lainasaamiset

Konsermiyrityksiltä			97.578	92.965
Osakkuusyrityksiltä	2.789	2.893	2.637	2.789

Pitkäaikaisiin lainasaamisiin konsermiyrityksiltä sisältyy Kiinteistö-Oy Ohitukselle annettu koroton ja irtisanomaton OYL:n 5.luvun 1-2 momentin ehdot täyttävä pääomalaina 6.000.000 markkaa.

Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Saamiset, jotka erääntyvät maksettavaksi yhden vuoden tai sitä pidemmän ajan kulluttua

Siirtosaamiset	46	9	46	11
----------------	-----------	---	-----------	----

Saamiset konsermiyrityksiltä

Myyntisaamiset			1.978	644
Lainasaamiset			116.588	63.350
Siirtosaamiset			15.163	7.964
Yhteensä			133.728	71.959

Oma pääoma

Sidottu oma pääoma

Osuuspääoma 1.1.	11.096	22.730	11.096	22.730
Lisäys	1.655	963	1.655	963
Vähennys	-106	-12.598	-106	-12.598
Osuuspääoma 31.12.	12.645	11.096	12.645	11.096

Vararahasto 1.1.	3.537	3.540	3.445	3.445
Tytäryhtiön rahaston siirto	-6	-4	-	-
Vararahasto 31.12.	3.531	3.537	3.445	3.445

Arvonkorotusrahasto	4.073	4.073	7.400	7.400
Vähennys myynnin yhteydessä	-1.173		-4.500	-
Arvonkorotusrahastus 31.12.	2.900		2.900	7.400

Vapaa oma pääoma

Vapaa oma pääoma 1.1.	28.234	19.157	82.523	74.576
Osuuspääoman korkoihin	-529	-500	-529	500
Tytäryhtiön rahaston siirto	6	4		
Konsermirakenteen muutos	-3	0		
Tilikauden tulos	12.896	9.573	12.290	8.447
Vapaa oma pääoma yhteensä	40.603	28.234	94.284	82.523

Varaukset

Kertynyt poistoero

Muut pitkävaikutteiset menot	2.803	670	159	-
Rakennukset ja rakennelmat	12.014	5.239	12.929	6.497
Koneet ja kalusto	5.704	2.571	2.892	2.784
Yhteensä	20.521	8.479	15.980	9.280

Vapaaehtoiset varaukset

Siirtymävaraukset	-	13.860	-	7.170
Vapaaehtoisia varauksia vastaavat verovelat	-	3.881		

KONSERNI		TURUN OSUUSKAUPPA	
1997	1996	1997	1996

Vieras pääoma

Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kulluttua

Lainat rahoituslaitoksilta	15.821	2.567	14.375	2.567
Eläkelainat	11.086	45.047	9.596	42.193
Yhteensä	26.907	47.614	23.971	44.761

Velat konsermiyrityksille

Ostovelat			451	583
Siirtovelat			1.927	7
Muut lyhytaikaiset velat			131.004	73.698
Yhteensä			133.382	74.288

Vastuusitoumukset

Eläkesitoumukset

Vapaaehtoisista eläkesitoumuksista kattamaton yhteisvastuu on 28,6 miljoonaa markkaa (ed.v. 145,8 milj.mk). Kattamaton yhteisvastuu tulee katetuksi sopimuksen mukaan viimeistään v. 2000.

Josta konsernin osuus	0	20.685	0	20.685
Konsernin muu eläkevastuu	502	1.811	502	1.811

Annetut pantit ja vastuusitoumukset

Omasta ja konserniyritysten velasta

Pantit	59.928	63.740	6.574	10.636
Kiinnitykset	70.185	58.768	37.625	22.191
Pantattu kiinnevelkakirjoja, SOK-Takaus Oy:n meille myöntämien takausten vastavakuudeksi	500	2.600	500	2.600
Yhteensä	130.613	125.108	44.699	35.427

Konserniyritysten velasta

Takaukset	-	-	2.729	2.926
Yhteensä				

Osakkuusyritysten velasta

Takaukset	56	60	56	60
Yhteensä				

Muut (omat) vastuut

Leasingvastuut v.1998	6.115	1.306	2.713	885
Leasingvastuut v.1999-	28.280	2.725	9.068	1.965
Leasingvastuut yhteensä	34.396	4.031	11.781	2.850

SOK-Takaus Oy:lle annetut yhteisvastuusitoumukset

	542	583	183	197
--	------------	-----	------------	-----

SOK-Takaus Oy:lle annettu vastatakaus

	698	788	698	788
--	------------	-----	------------	-----

Omavelkainen takaus takausrengassopimuksen solmineiden osuuskauppojen jäsensijoitusten takaisinmaksamisesta jäsensijoittajille.

TOK-YHTYMÄN TUNNUSLUVUT 1993–1997

	1993	1994	1995	1996	1997
Liikevaihto mmk	649.5	672.2	668.9	678.8	759.8
Liikelylijäämä/-tappio					
Mmk	8,5	19,1	23,8	25,9	33,6
% liikevaihdosta	1,3	2,8	3,6	3,8	4,4
Ylijäämä/tappio ennen satunnais- eriä, varauksia ja veroja					
Mmk	0,1	12,0	18,5	21,7	30,1
% liikevaihdosta	0,0	1,8	2,8	3,2	4,0
Oman pääoman tuotto-%	1,1	15,9	22,3	27,3	34,7
Sijoitetun pääoman tuotto-%	7,0	10,6	14,4	15,6	18,3
Omavaraisuusaste, %	26,3	31,0	30,2	28,0	27,4
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen					
Mmk	13,4	7,8	18,0	20,5	35,8
% liikevaihdosta	2,1	1,2	2,7	3,0	4,7
Henkilöstön määrä 31.12.	599	556	566	571	672

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

$$\text{Oman pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen} - \text{tilikauden verot}}{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero (keskim.)}} \times 100$$

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{taseen loppusumma} - \text{korottomat velat, (keskim.)}} \times 100$$

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero}}{\text{taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$$

$$\text{Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen} = \text{käyttöomaisuusinvestoinneista suoritettu määrä}$$

HALLITUKSEN ESITYS YLIJÄÄMÄN KÄYTÖSTÄ

Hallitus ehdottaa, että tilivuoden ylijäämä 12.289.745,79 markkaa käytetään seuraavasti:

- vararahastoon siirretään sääntöjen 12 §:n mukaisesti	650.000,00
- tilikauden loppuun mennessä täyteen maksetuille osuismaksuille maksetaan 10 % vuotuista korkoa arvopäivien mukaan	1.200.000,00
- ylijäämätilille jätetään	10.439.745,79

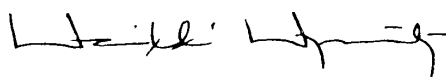
Mikäli hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä hyväksytään on oma pääoma seuraava:

Osuuspääoma	12.644.500,00
Vararahasto	4.094.650,43
Arvonkorotusrahasto	2.900.000,00
Muu oma pääoma	81.994.040,00
Ylijäämätili	10.439.745,79
	<u>112.072.936,22</u>

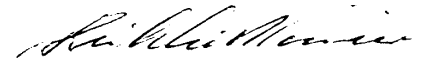
Turussa 18. päivänä maaliskuuta 1998

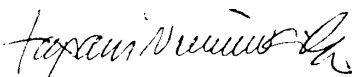
Veikko Autio

Heikki Hyssälä

Heikki Moisio

Tapani Niemiaho

Risto Tuomala

Pirjo Vuokko

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Turun Osuuskaupan edustajiston kokoukselle

Olemme tarkastaneet Turun Osuuskaupan kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 1997. Säästökassatarkastuksen on suorittanut KHT-yhteisö Tilintarkastusotava Oy. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja osuuskunnan tulos-

laskelman, taseen, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että

tilinpäätös on olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osuuskuntalain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme seuraavaa:

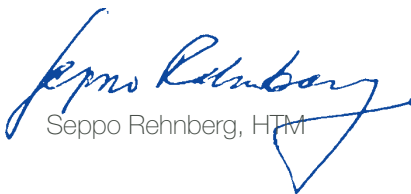
- tilinpäätös, joka osoittaa 12.289.745,79 markan ylijäämää, on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti
- tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin ja osuuskunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta

- tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa
- hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle voidaan myöntää vastuuvapaus tarkastamaltamme tilivuodelta
- hallituksen esitys tilikauden ylijäämän käyttämisestä on osuuskuntalain ja osuuskunnan sääntöjen mukainen.

Tilivuoden aikana laadittu osavuositarkastus on käsityksemme mukaan laadittu olennaisilta osin osavuositarkastusta koskevien osuuskuntalain säännösten mukaisesti.

Turussa maaliskuun 24. päivänä 1998

Tilintarkastusotava Oy
KHT-yhteisö

Seppo Rehnberg, HTM

Erja Valtare, KHT

Matti Hartikainen, KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Hallintoneuvosto on tänään tarkastanut hallituksen toimintakertomuksen vuodelta 1997, tutustunut siinä esitettyyn tilin-

päätökseen ja hallituksen esitykseen ylijäämän käyttämisestä sekä tilintarkastajien kertomukseen ja jättää ne edustajiston käsiteltäväksi

ehdottaen, että tilinpäätös vahvistettaisiin ja että hallituksen esitys ylijäämän käyttämisestä hyväksyttäisiin.

Turussa 7. päivänä huhtikuuta 1998

Matti Vanto
Hallintoneuvoston puheenjohtaja

Matti Yrjövuori
Hallintoneuvoston varapuheenjohtaja

PÄIVITTÄIS- JA ERIKOISTAVARAKAUPPA

Päivittäis- ja erikoistavaramyynti oli 661,8 miljoonaa markkaa, jossa oli lisäystä edelliseen vuoteen 78,8 miljoonaa markkaa eli 13,5 prosenttia. Päivittäistavarakaupan volyyymi ja markkinaosuus kasvoivat selvästi.

Toimialan sisällä S-marketketjun myynti oli 267,5 miljoonaa markkaa, jossa oli kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 16,0 miljoonaa markkaa eli 6 prosenttia. Parhaiten myyntiään kasvattivat Paimion S-market 23 prosenttia ja Loimaan S-market 21 prosenttia. Prismoista Piispanristin Prisma kasvatti mittavan uudistuksen jälkeen myyntiään hyvin, saavuttaen alkuvuoden remontista huolimatta vuositason 10 prosentin myynnin kasvun. Tampereentien Prisman myynti kasvoi vuositason 3 prosenttia.

Marraskuussa avattu Itäharjun uusi Prisma ylitti asetetut tavoitteet ja myi vajaassa kahdessa kuukaudessa 43 miljoonaa markkaa. Koko Prisma-ketjun kasvuksi tuli näin vuositason 28 prosenttia. S-kaupoista myyntiään kasvattivat eniten Alastaron Ahos 14 prosenttia.

Bonusmyynti oli 326 miljoonaa markkaa eli 50,8 prosenttia

kokonaisymyynnistä. Bonusmyynti kasvoi 20 prosenttia edellisestä vuodesta. Bonusta toimiala jakoi 7,9 miljoonaa markkaa. Uusia asiakasomistajia hankittiin yli 3000.

Toimialan tulos parani edelleen. Toimialan tulos suunnitelmapoistoin oli nyt 17,6 miljoonaa markkaa eli 3,4 prosenttia liikevaihdosta (edell.vuonna 3,1 %). Tehokkuus (myynti/tehty työtunti) parani 1.190 markasta 1.222 markkaan.

Asiakastytyväisyyden osalta tavoitteet saavutettiin myös valtaosallaan. Erityisesti on syytä mainita Piispanristin Prismen uudistuksen jälkeinen voimakas asiakastytyväisyyden parantuminen sekä S-market Loimaan ja Paimion vakaa hyvä taso.

Tulostaan paransivat toimipaikoista merkittävästi Wiklund Herkku, S-marketit Uusikaupunki, Loimaa, Naantali ja Paimio sekä S-kaupat Aitta ja Ahos. Hyvän tuloksen jälkeen saavuttivat myös Prisma Tampereentie, S-market Raisio sekä S-kauppa Majakka Kustavi ja kauppa-auto. Lisäksi on todettava, että sekä Piispanristin että Itäharjun Prisma käynnistyivät tavoitteiden

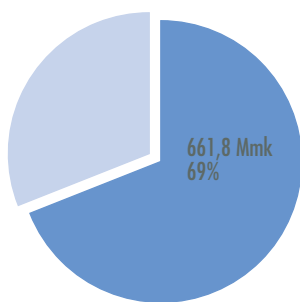
mukaisesti ja niiden tulokset olivat voitollisia.

Tärkeimmät investoinnit olivat Piispanristin Prismen täydellinen uudistuminen, joka saatiin valmiiksi huhtikuussa. Itäharjun uusi Prisma puolestaan avattiin menestyksellisesti 3. päivänä marraskuuta. Lisäksi Lausteella avattiin TOK-yhtymän ensimmäinen Sale ja Piikkiön S-market uudistettiin täydellisesti. Loppuvuodesta käynnistettiin Tampereentien uuden Prismen suunnittelu. Samoin Uudenkaupungin S-marketin täydellinen uusiminen sekä Loimaan S-marketin laajennuksen suunnittelut käynnistyivät. Myös Sauvon Salen perustamis päätös tehtiin loppuvuodesta ja työt käynnistyivät vuoden 1998 alussa.

Toimialan toimipaikkojen määrä kasvoi yhdellä (Itäharjun Prisma) ja oli 19, käsittäen Sokos Wiklundin, kolme Prismaa, seitsemän S-marketia, yhden Salen, kuusi S-kauppaa ja kauppa-auton. Vakituisten henkilöstön määrä oli 370 eli 84 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

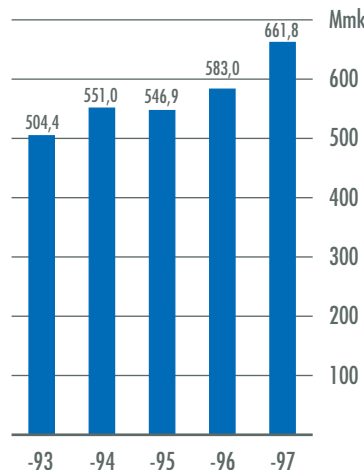
Päivittäis- ja erikoistavara kaupasta vastasi kaupallinen johtaja Tapani Niemiahon.

TOIMIALAN MYNTIOSUUS

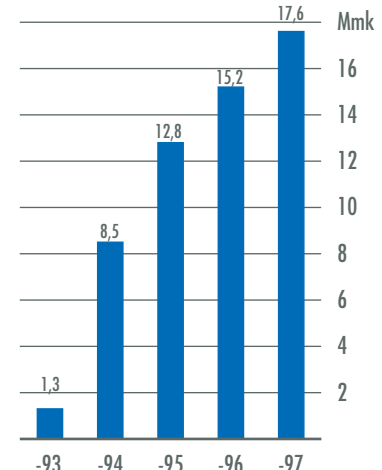

1997

TOIMIALAN MYNTI

TOIMIALAN TULOS (toiminnan tulos)

HUOLTAMO- JA POLTTOAINEKAUPPA

TOK- yhtiön huoltamo- ja suorasta polttoainekaupasta vastaavan Reitti Oy:n toimialalla jatkui öljy-yhtiöiden välinen epäterve hintakilpailu. Kehitys oli ollut ennakoitavissa, joten Nesteen kanssa jatkettiin kolmen aseman komissiosopimusta. Tämä tarkoittaa sitä, että saamme polttoaineidemme myynnistä pienen kiinteän palkkion ja öljy-yhtiö päättää millä hinnalla komissioasemilla polttoaineet myydään.

Bensiinikauppa-alan muina suurina tapahtumina olivat Shellin päätös ottaa haltuunsa konseptoidut asemat sekä Kesoilin nimen poistuminen markkinoilta. Yleisesti ottaen on huoltoasemayritysten talous kehittynyt suotuisaan suuntaan, mutta toiminta on pääosin vielä tappiollista.

Bensiinin ja dieselöljyn myyntimme volyymi kasvoi yli maan keskiarvon.

Bensiinin myynti kasvoi 20 prosenttia ja dieselöljyn 26 prosenttia. Markkinaosuutemme siis kasvoi. Suorassa polttoainekaupassa kilpailu jatkui kireänä. Myyntikatteemme säilyi edellisen vuoden alhaisella tasolla. Asiakasrakenteessamme ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Reitti Oy:n myynti oli 105,5 miljoonaa markkaa eli 18,2 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna.

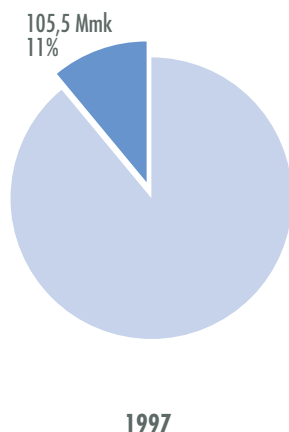
Asiakastytyväisyystutkimukset osoittivat, että TOK-yhtiön huoltamotoiminnan laatumielikuva oli hyvällä tasolla ja vaikutti edelleen myönteisesti koko TOK-yhtiön yrityskuvaan. Tehokkuus (myynti/työtunti) parani edelleen. Asiakasomistajuuden suotuisa kehitys jatkui hyvänä. Bonusmyynti kasvoi 50,8 prosenttia ja bonusmarkkoja jaettiin 0,8 miljoonaa markkaa.

Huoltamotoimialan toiminnan tulos oli suunnitelman mukaisin poistoin niukasti voitollinen eli 1,0 miljoonaa markkaa parempi kuin edellisenä vuonna. Tulos parani ensisijaisesti hyvästä myynninkehityksestä johtuvan katteen kasvun sekä paremman kuluhallinnan ansiosta.

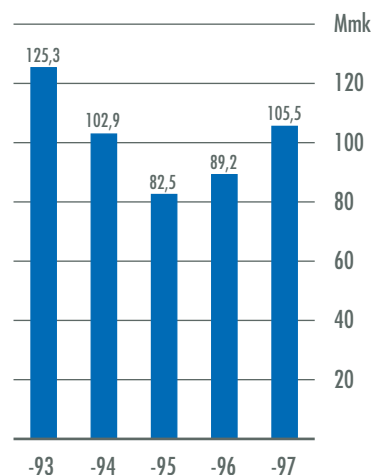
Viime vuoden investoinnit olivat ylläpitoluonteisia. Reitti Oy:n verkosto käsitti vuoden vaihteessa neljä Neste asemaa ja Loimaan S-market A-24 aseman. Kustavin jakelimo ja Prisma Tampereentien seteli- ja korttiautomaatti oli vuokrattu ulkopuolisille.

Reitti Oy:n vakituisen henkilöstön määrä oli 25. Yhtiön toimitusjohtajana toimi TOK-yhtiön toimialajohtaja, kauppat. maisteri Harry Malmberg.

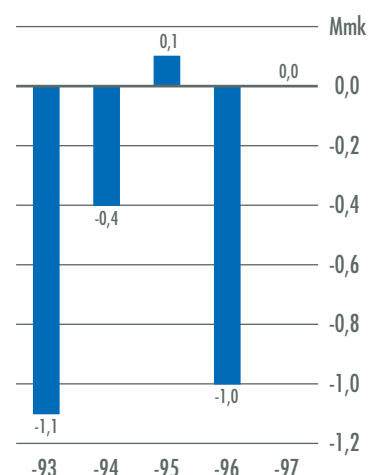
TOIMIALAN MYNTIOSUUS

TOIMIALAN MYNTI

TOIMIALAN TULOS (toiminnan tulos)

HOTELLIT JA RAVINTOLAT

TOK-yhtymän hotelli- ja ravintola-toimiala käsitti Oy Hotress Ab:n ja Oy Unitel Ab:n liiketoiminnan siten, että hotelleista ja niiden yhteydessä toimivista ravintoloista vastaa Oy Hotress Ab ja muusta ravintolatoiminnasta Oy Unitel Ab.

Toimialan myynti oli yhteensä 194,3 miljoonaa markkaa mikä on 13,8 miljoonaa markkaa eli 7,6 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna.

Hotellien markkina-asema vahvistui selvästi ja ravintoloiden pysyi ennallaan. Yhtymän osuus anniskeluravintoloiden myynnistä Turun kaupungissa oli noin neljännes ja hotellien osuus majoitusmyynnistä noin kolmannes. Asetetut myyntitavoitteet ylitettiin selvästi. Turun Sokos-hotellien yhteinen käyttöaste oli 65,5 prosenttia, kun kaupungin kaikkien hotellien käyttöaste oli noin 50 prosenttia.

Toiminnan tulos suunnitelman mukaisiin poistoin oli 13,1 miljoonaa

markkaa eli 8,1 prosenttia liikevaihdosta (edellisenä vuonna 6,7 %). Toimialan toimintakateprosentti oli 27,3 prosenttia.

Asiakastytyväisyyden lisääminen oli yksi keskeisimmistä tavoitteista vuoden aikana. Suoritetut asiakastutkimukset osoittivat, että keskeisissä toimipaikoissa ylettiin edellisen vuoden hyvälle tasolle. Tehokkuus mitattuna myynnillä työtuntia kohti parani selvästi ja oli 423 mk. Bonusmyynti toimialalla kasvoi 26,5 prosenttia.

Merkittävimmät investoinnit olivat Ravintola Sappalinnan saneeraus ja Ála Börsin ravintolan käynnistys. Börsin hotellihuoneuudistus suoritettiin pääosin kokonaisuudessaan vuoden aikana. Hotellin laajennus-hanke käynnistyi lokakuussa. Muut investoinnit olivat korjaus- ja ylläpito-investointeja.

Erillisiä ravintoloita ja kahviloita oli 17. Työntekijöitä toimialalla oli vuoden vaihtuessa 248 eli 17

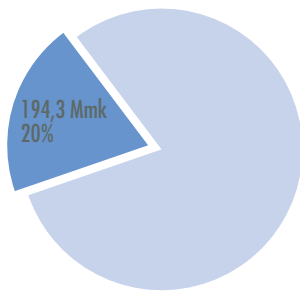
enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Toimialajohtajana sekä erillisten alan yhtiöiden toimitusjohtajana oli toimialajohtaja Jyrki Valanne.

Oy Hotress Ab:n myynti oli 106,3 miljoonaa markkaa, (ed. vuonna 97,8 milj. markkaa). Vuoden lopussa oli yhtiön palveluksessa 144 henkilöä (ed.vuonna 123). Yhtiön toimitusjohtaja oli Jyrki Valanne.

Oy Unitel Ab:n myynti oli 87,9 miljoonaa markkaa (ed.v. 82,7 milj. markkaa). Yhtiön palveluksessa oli 104 henkilöä (ed.vuonna 108). Toimitusjohtaja oli Jyrki Valanne.

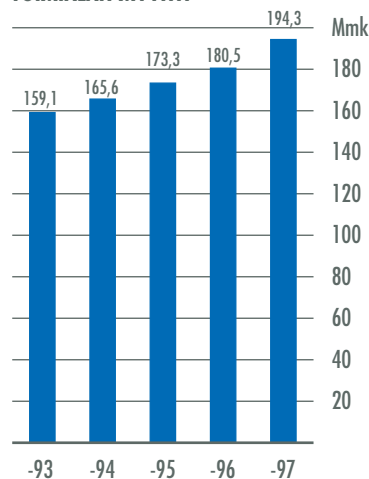
Vuoden 1998 alusta osa Oy Unitel Ab:n yksiköitä siirrettiin Turun Osuuskaupan perustamille ja kokonaan omistamille Turun S-ravintolat Oy:lle ja Tokos Oy:lle.

TOIMIALAN MYyntIOSUUS

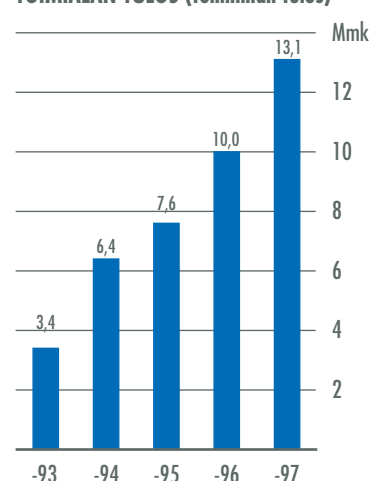

1997

TOIMIALAN MYyntI

TOIMIALAN TULOS (toiminnan tulos)

TALOUSHALLINTO

Taloushallinto vastasi kertomusvuonna TOK-yhtymän laskentatoimesta, rahoituksesta, sisäisestä tarkastuksesta sekä keskitetyistä henkilöstöpalveluista. Myös ulkopuolisille vuokratut liikeilat sekä asuinhuoneistot olivat taloushallinnon vastuulla. Lisäksi taloushallinto vastasi investointiprojektien valvonnasta.

Taloushallinnon johtajana toimi hallintojohtaja, ekonomi Risto Tuomala. Koko konsernin hallinnon palveluksessa oli vuoden lopussa 29 henkilöä.

Laskentatoimi

Koko TOK-yhtymän taloushallinto hoidettiin eräitä kiinteistöyhtiöitä lukuunottamatta yhtymän konttorissa Turussa. Laskentatoimen lisäksi taloushallinnon rooli asiakasomistajamarkkinoinnissa ja laatutyössä oli kertomusvuonna merkittävä.

Kiinteistöyhtiöt

Räntmestari Oy. Yhtiö omistaa kaksi kiinteistöä Turussa, Tampereentien Prisman kiinteistön sekä varasto-kiinteistön Ruissalontielle. Yhtiön taseen summa on 28,7 miljoonaa markkaa.

Kiinteistö Oy Ohitus. Yhtiö omistaa Raision Ohikulkutien varressa maa-alueen. Yhtiön taseen summa on 26,4 miljoonaa markkaa.

Oy Eerikinkatu 23, Turku on kiinteistöyhtiö, joka omistaa Hotelli Seurahuoneen kiinteistön. Osakkeet ovat kokonaisuudessaan Oy Hotress Ab:n omistuksessa. Yhtiön taseen summa on 28,5 miljoonaa markkaa.

Kurssi- ja Lomakeskus Oy omistaa Taivassalon Helsingin rannassa tilan, joka käsittää 49 ha maa- ja 93 ha vesialuetta. Alue on varattu osakkaiden henkilökunnan vapaa-ajan viettoon.

Turun Osuuskauppa omistaa yhtiön osakkeista 80,1 prosenttia. Vähemmistöosakkaina ovat SOK ja Vehmaan Osuuskauppa. Yhtiön taseen summa on 0,4 miljoonaa markkaa.

Muut kiinteistötytäryhtiöt. Edellä mainittujen lisäksi Turun Osuuskauppa omistaa enemmistön kahdesta muusta kiinteistöyhtiöstä: Kiinteistö Oy Piiparitorista ja Lausteen Liikekeskus Oy:stä. Yhtiöt omistavat liikekiinteistöjä Turussa. Kiinteistö-Oy Futurella ei ollut toimintaa tilivuoden aikana. Mainittujen kolmen kiinteistöyhtiön taseiden summa on 5,4 miljoonaa markkaa. Tilivuoden aikana Turun Osuuskaupan omistamat Oy Uudenmaanlinnan osakkeet myytiin Sato-yhtymä Oy:lle.

Osakkuusyhtiöt. Turun Osuuskauppa omistaa puoliksi SOK:n kanssa Kiinteistö Oy Kuloisten Kauppakeskuksen osakkeet. Tämän yhtiön sekä Kiinteistö Oy Ohituksen Raisiossa omistamat maa-alueet on kaavoitettu kauppakeskuksen rakentamista varten.

Muut Turun Osuuskaupan osakkuuskiinteistöyhtiöt ovat: Kiinteistö Oy Kaunispirtti (Ivalo), Kiinteistö Oy Lausteenheinä (Turku) ja Säästö-Osuus Oy (Rymättylä). Kiinteistö Oy Kaarinanpirtin osakkeet myytiin tilivuoden aikana.

Merkittäviä osakkuuksia Turun Osuuskaupalla on lisäksi seuraavista kiinteistöyhtiöistä: Kiinteistö Oy Affärcentrum Fastighets Ab (Turku), Kiinteistö Oy Sibeliuskatu 3 (Turku), Asunto Oy Linnankatu 19 (Turku), ja Kiinteistö Oy Satokihu (Uusikaupunki). Ensin mainitusta yhtiöstä hankittiin lisää osakkeita ja osa myytiin Tapiolalle.

Koulutus ja palkitseminen

Henkilöstön koulutukseen kiinnitettiin kertomusvuonna edelleen vahvasti huomiota. Kaikkiin toimipaikkojen uudistuksiin liittyi oleellisena osana oman henkilöstön liikeidean mukaiseen toimintaan perehdyttävä koulutus. Myös laatu ja asiakasomistajuus olivat koulutuksessa keskeisellä sijalla. Useat henkilöt osallistuivat mikrotietokoneiden käyttäjäkoulutukseen. Itseopiskelua tuettiin.

Edellisen vuoden aikana koekäyttöön otetun Multimedia koulutusohjelman "Multiässä" suoritti vuoden aikana 198 henkilöä. Tavoitteena on, että koko henkilöstö osallistuu koulutukseen.

Vuoden aikana palkittiin henkilökuntaa hyvistä työsuorituksista. Jo seitsemän kerran valittiin TOK-yhtymän vuoden huippumyyjät. He muodostivat samalla huippumyyjäklubin, jonka jäsenet noudattivat vuoden ajan omaa opinto-ohjelmaansa. Klubiin valittujen nimiluettelo on toisaalla tässä toimintakertomuksessa. Edellisenä vuonna aloitettua vuoden yksiköiden valintaa jatkettiin. Nyt nimettiin vuoden yksiköiksi W-Herkku ja ravintola Amarillo.

Työterveydenhuolto

Henkilöstön työterveydenhuollosta vastasi Lääkäriasema Pulssi. Terveysasemalla annettava yleislääkäritasoinen hoito on henkilökunnalle ilmaista. Ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon kuuluivat työhöntulo- ja lakisääteiset terveystarkastukset, ikäryhmätarkastukset, esimiesten kunto- ja terveystarkastukset, terveyskasvatus ja ergonomia. Kansaneläkelaitoksen työkyvyn ylläpitämiseen tähtäävän projektiin osallistui 13 henkilöä.

Henkilökunnan vapaa-ajan-toiminta

Henkilökunnan käytössä oli ympäri vuoden Kurssi- ja Lomakeskus Oy:n vapaa-ajanviettoalue Taivassalossa. Lisäksi henkilöstön vapaa-ajanviettoon oli keskikesällä käytettävissä Tuulenpäähuvila Ruissalossa.

Henkilökunnan liikuntaharrastuksia tuettiin eri tavoin. Muun muassa Naisten Kuntovitooseen on yhtymän tuella osallistunut 243 henkilöä.

Huoltokonttori

Edellisen vuoden lopulla toimintansa aloittaneen henkilökunnan huoltokonttorin talletukset olivat tilivuoden päättyessä 9,1 miljoonaa markkaa. Tilejä huoltokonttorissa oli 393.

HALLINTO

EDUSTAJISTON JÄSENET

Varsinaiset jäsenet

Nimi	Ammatti	Kotipaikka	Jäsen- alue	Nimi	Ammatti	Kotipaikka	Jäsen- alue
Aarnio Irma	Teknisen työn opettaja	Naantali	1	Rantanen Mika	Koulunjohtaja	Kaarina	1
Aavikko Marja-Leena	Emäntä	Nousiainen	2	Ranti Heikki	Ekonomi	Turku	1
Aho Raija	Hoitaja	Taivassalo	2	Ristisuo Anna-Liisa	Kotitalousopettaja	Yläne	2
Ahtikari Seija	Kotitalousopettaja	Piikkiö	1	Roos Merja	Tarjoilija	Turku	1
Eerola Eila	Apulaisosastonhoitaja	Turku	1	Ruola Pekka	Toimitusjohtaja	Turku	1
Grönroos Lena	Apulaisrehtori, fil.maisteri	Turku	1	Savisaari Terttu	Erityisopettaja	Turku	1
Haapa-aho Marja-Liisa	Osastonhoitaja	Turku	1	Sippola Kristiina	Emäntä	Paimio	2
Hakalax Marja-Liisa	Työkokeiluohjaaja	Kaarina	1	Suokivi Simo	Projektipäällikkö	Turku	1
Hanski Ilkka	Insinöörikommentaja	Raisio	1	Särvä Jorma	Maanviljelijä	Sauvo	2
Hartonen Tuula	Kotitalousteknikko	Kaarina	1	Tapiola Marketta	Pankkitoimihenkilö	Kaarina	1
Hasselblatt Birgitta	Sihteeri	Turku	1	Thurén Esko	Kirkkoherra	Turku	1
Hiiri Mirja	Tuoteryhmävastaava	Piikkiö	1	Toivonen Maire	Yliääkäri	Kyrö	2
Hiltunen Heli	Prismajohtaja	Turku	1	Tolvas Ari	Toimitusjohtaja	Raisio	1
Hintukainen Lauri	Toimitusjohtaja	Rusko	1	Tuominen Heikki	Sisäinen tarkastaja	Naantali	1
Hurme Leila	Palvelukeskuksen johtaja	Turku	1	Tuominen Lasse	Koulutoimenjohtaja	Naantali	1
Joutsamo Ulla	Johtava hoitaja	Masku	1	Tuomola Margit	Maatilan emäntä	Paimio	2
Kaamanen Simo	Rakennusmestari	Raisio	1	Vaaranen Saara	Osastonhoitaja	Naantali	1
Klimscheffskij Simo	Kunnallisuusneuvos	Turku	1	Vahtera Helle	Emäntä	Uusikaupunki	2
Koivisto Eila	Tuoteryhmävastaava	Raisio	1	Vehviläinen Margit	Tuoteryhmävastaava	Loimaan mlk	2
Koskinen Marjatta	Pankkitoimihenkilö	Masku	1	Vilppu Seppo	Maanviljelijä	Turku	1
Laaksonen Kari	Maanviljelijä	Sauvo	2	Virtanen Leena	Palvelupäällikkö	Loimaan kunta	2
Lahesmaa Petri	Valt.yo.	Turku	1	Ylitalo Matti	Maanviljelijä	Pöytyä	2
Laitinen Marjukka	Toimittaja	Turku	1				
Lehimo Inkeri	Pääluottamusmies	Turku	1				
Lehtinen Kaarina	Perhepäivähoitaja	Raisio	1				
Leinonen Kauko	Tiedottaja	Turku	1				
Lähteenmäki Hannu	Maanviljelijä	Kaarina	1				
Makkonen Eva-Liisa	Valt. maisteri	Turku	1				
Moberg Johan	Toimittaja	Turku	1				
Mäkisalo Anne	Luokanopettaja	Mynämäki	2				
Niinimäki Lasse	Aluepäällikkö	Loimaa	2				
Ojainmaa Sanna	Maanviljelijä, emäntä	Punkalaidun	2				
Ojala Mikko	Agrimarketpäällikkö	Lieto	1				
Onnela Eeva-Maija	Emäntä, herastuomari	Loimaa mlk	2				
Paatero Jaakko	Tekniikan tri	Turku	1				
Paju Pirkko	Kotitalousopettaja	Turku	1				
Penttilä Matti	Talouslyneuvos	Uusikaupunki	2				
Rantala Kimmo	Varatuomari	Taivassalo	2				

Varajäsenet

Auranen Harri	Maanviljelijä	Kyrö	2
Halkosaari Tuula	Apul.kanslisti	Turku	1
Hanhiala Jorma	Teollisuusasiamies	Paimio	2
Kallioniemi Taisto	Lehtori	Turku	1
Koski Eero	Maanviljelijä	Piikkiö	1
Laine Tapani	Maanviljelijä	Mynämäki	2
Nuttunen Inkeri	Tukkumyyjä	Raisio	1
Pispanen Reino	Apulaisjohtaja	Turku	1
Ritvanen Pekka	Opettaja	Naantali	1
Tuominen Matti	Meijeritekniikko	Kaarina	1
Valtonen Launo	Maanviljelijä	Kustavi	2

Edustajiston kevätkokouksen puheenjohtajana toimi toimittaja Johan Moberg ja syyskokouksen yliääkäri Maire Toivonen.

Varajäsenistä on mainittu ne, jotka ovat osallistuneet vuoden aikana ainakin yhteen edustajiston kokoukseen.

JÄSENALUEET:

Alue 1: Kaarina, Lieto, Masku, Naantali, Piikkiö, Raisio, Rusko, Turku.

Alue 2: Alastaro, Askainen, Aura, Karainen, Kustavi, Lemu, Loimaa, Loimaan kunta, Mellilä, Merimasku, Mietoinen, Mynämäki, Nousiainen, Oripää, Paimio, Pöytyä, Rymättylä, Sauvo, Taivassalo, Tarvasjoki, Uusikaupunki, Vampula, Vahto, Velkua, Yläne.

HALLINTONEUVOSTO

Vanto Matti, varatuomari, asianajaja, Raisio, 1996 - 1998 puheenjohtaja	Lahdenperä Tapani, maanviljelijä Taivassalo 1997 - 1999	Puttaa Leila, kotiteollisuusopettaja Masku 1996 - 1998
Yrjövuori Matti, maanviljelijä, Paimio 1996 - 1998, varapuheenjohtaja	Lauros Tuula, pääluottamusmies, tarjoilija Merimasku 1997 - 1999	Rauhala Reijo, rehtori Turku 1997 - 1999
Haavisto Heikki, OTK, agronomi Raisio, 1995 - 1997	Lehimo Inkeri, pääluottamusmies, myymäläkassa Turku 1997 - 1999	Sinervo Risto, fil.kand., johtava rehtori Loimaa 1995 - 1997
Hasselblatt Hans, ekonomi, aluejohtaja Turku 1995 - 1997	Lehmusto Jouko, valt.maisteri, suunnittelupäällikkö Turku 1996 - 1998	Soupas Mirja, agronomi, maanviljelijä Sauvo 1996 - 1998
Hellstén Jorma, pääluottamusmies Turku, 1996 - 1997	Makkonen Eva-Lisa, valt.maisteri, kaupunginsihteeri Turku 1995 - 1997	Sulo Tarja, kotitalousopettaja Uusikaupunki 1997 - 1999
Hollmén Timo, maanviljelijä, agrologi Kaarina 1995 - 1997	Mäki-Laurila Marja-Leena, peruskoulunopettaja Punkalaidun 1996 - 1998	Uotila Usko, opettaja, maanviljelijä Yläne 1996 - 1998
Klimscheffskij Simo, toimitusjohtaja, kunnallisneuvos, Turku 1996 - 1998	Pelttari Jukka, maanviljelijä Lieto 1995 - 1997	Vähä-Kouvola Kaarle, maanviljelijä Mynämäki 1995 - 1997
Kuusela Kalervo, komisario Turku 1997 - 1999	Pursiheimo Terttu, fil.maisteri, lehtori Turku 1997 - 1999	
Kytömäki Raili, kotitalousopettaja Turku 1997 - 1999		

Edustajiston syyskokous valitsi hallintoneuvoston jäseniksi vuosiksi 1998 - 2000 erovuorossa olleiden maanviljelijä Jukka Pelttarin ja maanviljelijä Kaarle Vähä-Kouvolan tilalle insinööri Mari Mikkolan Liedosta ja opettaja Anne Mäkisalon Mynämäeltä. Muut erovuorossa olleet valittiin uudelleen. Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi vuodeksi 1998 valitsi hallintoneuvosto varatuomari, asianajaja Matti Vanton ja varapuheenjohtajaksi maanviljelijä Matti Yrjövuoren.

HALLITUS

Autio Veikko, ekonomi, toimitusjohtaja, puheenjohtaja, Turku	Kanerva Reino, kauppat.tohtori, varapuheenjohtaja, Turku	Niemiaho Tapani, kaupallinen johtaja, Turku
Hyssälä Heikki, varatuomari, hallintojohtaja, Turku	Moisio Heikki, maanviljelijä Piikkiö	Tuomala Risto, ekonomi, hallintojohtaja, Turku

Hallintoneuvoston valitsi hallituksen jäseneksi vuodeksi 1998 kauppatiet. tohtori Reino Kanervan tilalle kauppatieteiden tohtori, dosentti Pirjo Vuokon. Muut hallituksen jäsenet valittiin uudelleen. Hallituksen varapuheenjohtajaksi vuodeksi 1998 hallitus valitsi maanviljelijä Heikki Moisio. Puheenjohtajana toimii sääntöjen mukaisesti toimitusjohtaja Veikko Autio.

TILINTARKASTAJAT

Varsinaiset

Rehnberg Seppo, talousjohtaja, HTM, Turku
Valtare Erja, kauppat.maisteri, KHT, Turku
KHT-yhteistö Tilintarkastusotava Oy, Helsinki, päävastuullisena tilintarkastajanaan kauppat.maisteri, KHT Matti Hartikainen

Varatilintarkastajat

Pykäläinen Ritva, HTM, Naantali
Viitanen Erkki, HTM, Pirkkala

Tilintarkastajiksi vuodeksi 1998 valitsi edustajiston syyskokous uudelleen vuonna 1997 toimineet tilintarkastajat.

ASIAKASTOIMIKUNNAT

PRISMA TAMPEREENTIE

Timo Alakoski
Marja-Terttu Eskelinen
Terhi Lairolahti
Sisko Ojala
Ulla Vahtera

PRISMA PIISPANRISTI

Jorma Haapaniemi
Leila Hurme
Mirja Miettinen
Terttu Pursiheimo
Paavo Riski
Marja Sahlstén

W-HERKKU ja TAVARATALO

Mika Hakala,
Mervi Kujanen
Hannele Laurmaa
Erja-Maija Roine

S-MARKET RAISIO

Simo Kaamanen
Marjatta Koskinen
Leena Laiho
Anneli Suominen
Ari Tolvas
Tuula Vainikainen

S-MARKET RAVATTULA

Olli Lehtisalo
Kauko Leinonen
Tiina Martti
Sari Simola,
Anja Tupala
Tauno Vainio

S-MARKET PIIKKIÖ

Seija Ahtikari
Anne Jaakkola
Niilo Rinta-Risku
Liisa Tähtikäpää

S-MARKET PAIMIO

Riitta Heikkilä
Arja Kaipainen
Varpu Lindberg
Anne Sillanpää

S-MARKET NAANTALI

Ritva Mikkola
Ulla Nurmi
Eeva Sariola
Jouni Tamminen

S-MARKET LOIMAA

Ulla Eskola
Kaarina Kuismin
Terttu Ojala
Tuija Paakkunainen
Tiina Uusitalo

LUOTTAMUSHENKILÖT

Inkeri Lehimo, pääluottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu, vähittäiskauppa

Marja Kontto, luottamusmies, kaupan esimiesliitto

Kyllikki Andersson, työsuojeluvaltuutettu, hotellit ja ravintolat

Tuula Lauros, pääluottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu, hotellit ja ravintolat

Anneli Lindström, luottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu, huoltamot

KUNNIA- JA TYÖ-ANSIOMERKIT

Suomen Tasavallan Presidentin myöntämä Suomen Leijonan Ritarikunnan ritarimerkki, toimialajohtaja Harry Malmberg

Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I luokan mitali kultaristein, kassanhoitaja Eeva Salonen

Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan mitali, kassavalvoja Ulla Rantanen

Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan mitali kalamyyjä Elvi Kuusista

Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan mitali, myymäläautonkuljettaja Pekka Rahkasuo.

SOK:n 25-vuotistyoansiomerkki

myymäläkassa Pirjo Aalto, kassapäällikkö Riitta Airola, myymäläkassa Eila Granö, tarjoilija Liisa Halonen, pääkirjanpitäjä Sinikka Krouvila, myymäläkassa Inkeri Lehimo, myyjä Pirjo Lehtonen, myymäläkassa Ritva Niemi, kirjanpitäjä Ulla Vataja, myyjä Leila Virta, kylmäkkö, keittäjä Riitta Åberg.

HUIPPUMYYJÄKLUBI

Merja Jylhä, Wiklund-Herkku
Elvi Kuusisto, Wiklund-Herkku
Marjukka Siura, Wiklund-Herkku
Terttu Aaltonen, Prisma Piispanristi
Jaakko Tuominen, Prisma Piispanristi
Maire Väisänen, Prisma Piispanristi
Tuula Mäntylä, Prisma Tampereentie
Maija Nurminen, Prisma Tampereentie
Ritva Vaermaa, Prisma Tampereentie
Mia Ahokas, S-market Raisio
Mirja Mattsson, S-market Raisio
Leena Laine, S-market Naantali
Eila Seppälä, S-market Loimaa
Hannele Uotila, S-market Loimaa
Mirja Hiiri, S-market Piikkiö
Eino Viberg, S-market Ravattula
Raili Saarinen, S-market Paimio
Sanna Lehtikankare, S-kauppa Sauvo
Tuula Tyynilä, S-kauppa Taivassalo
Anneli Lehtinen, S-kauppa Yläne
Tuula Repo, S-kauppa Alastaro
Kirsi Nurminen, Neste Koulukatu
Kauko Laamanen, Neste Piispanristi
Riitta Ronkanen, Fransmanni
Eija Teräntö, Börs
Juha Alin, Börs
Minna Laurila, Börs
Susanna Yli-Halla, Börs
Stina Åkerberg, Börs
Niina Hautaniemi, Börs
Ritva Gundogdu, Börs
Eija Suominen, Börs
Timo Juntunen, Seurahuone
Satu Siltanen, Seurahuone
Anita Leppäranta, Erik XIV
Harri Hultin, Amarillo
Niina Seppälä, Amarillo
Marjo-Minna Pitkämäki, Rico
Taina Määttänen, Rosso Kauppatori
Tiina Määttänen, Rosso Hämeenkatu
Hellevi Halmela, Poimari
Anneli Rouvinen, Poimari
Riitta Jefimoff, Kirsta
Jouko Aalto, Kirjuri
Jarkko Pihlaja, Teini
Leena Lehtinen, Teini
Riitta Kivistö, Konttori

TOK-YHTYMÄN ORGANISAATIO

JOHTO- RYHMÄ	<p>Veikko Autio Harry Malmberg Tapani Niemiaho Risto Tuomala Jyrki Valanne</p> <p>Toimitusjohtaja Toimialajohtaja Kaupallinen johtaja Hallintojohtaja Toimialajohtaja</p>	TALOUS- HALLINTO	<p>Hallintojohtaja Konttoripäällikkö Sisäinen tarkastaja Projektipäällikkö</p>	<p>Risto Tuomala Jouni Uusi-Seppä Yrjö Vaaja Simo Suokivi</p>
PÄIVITÄIS- JA ERIKOISTAVARAKAUPPA	<p>TURUN OSUUSKAUPPA</p>	Kaupallinen johtaja Valikoimapäällikkö		Tapani Niemiaho Raimo Asukas
	<p>WIKLUND-HERKKU</p>	Myymläpäällikkö		Riitta Engblom
	<p>PRISMA Piispanristi</p> <p>ASIAKAS- JA KASSAPALVELU TUORETAVARAT TEOLLISET TAVARAT JA HYGIENIA VAPAA-AIKA ASUMINEN PUKEUTUMINEN</p>	Prismajohtaja Kassapäällikkö Myyntipäällikkö Myyntipäällikkö Myyntipäällikkö Myyntipäällikkö Myyntipäällikkö		Heli Hiltunen Janina Saarinen Ari Piironen Leena Sinervä Petri Hurme Tove Boström Ritva Nieminen
PÄIVITÄIS- JA ERIKOISTAVARAKAUPPA	<p>PRISMA Tampereentie</p> <p>ASIAKAS- JA KASSAPALVELU TUORETAVARAT VAPAA-AIKA, ASUMINEN PUKEUTUMINEN</p>	Prismajohtaja Kassapäällikkö Myyntipäällikkö Myyntipäällikkö Myyntipäällikkö		Leena Loippo Minnastina Tulonen Jukka Laurén Asko Haavisto Pia Ala-Mutka
	<p>PRISMA Itäharju</p> <p>ASIAKASPALVELU KASSAPALVELU TUORETAVARAT TEOLLISET TAVARAT JA HYGIENIA PUKEUTUMINEN ASUMINEN VAPAA-AIKA KODINTEKNIikka</p>	Prismajohtaja Asiakaspalvelupäällikkö Kassapäällikkö Myyntipäällikkö Myyntipäällikkö Myyntipäällikkö Myyntipäällikkö Myyntipäällikkö Myyntipäällikkö		Juha Heinonen Teija Uusipäärnä Riitta Airola Timo Könttä Tuomo Heino Maritta Ek Kirsti Makkonen Mika Lindén Harri Rantala
	<p>S-MARKETIT JA S-KAUPAT</p> <p>S-MARKET RAISIO S-MARKET UUSIKAUPUNKI - PÄIVITÄISTAVARA - KÄYTTÖTAVARA, TEKSTIILI S-MARKET, PIKKIÖ S-MARKET, PAIMIO S-MARKET, LOIMAA SALE, LAUSTE, TURKU S-MARKET, NAANTALI S-MARKET, RAVATTULA S-KAUPPA AITTA, SAUVO S-KAUPPA TAIVAKKA, TAIVASSALO S-KAUPPA MAJAKKA, KUSTAVI S-KAUPPA OSUMA, KYRÖ S-KAUPPA AHOS, ALASTARO S-KAUPPA YLATORI, YLANE KAUPPA-AUTO, KYRÖ I</p>	Kenttäpäällikkö Marketpäällikkö Marketpäällikkö Myyntipäällikkö Marketpäällikkö Marketpäällikkö Marketpäällikkö Salepäällikkö Marketpäällikkö Marketpäällikkö Kauppias Kauppias Kauppias Kauppias Kauppias Kauppias Kauppias		Mika Marttila Aino Rindell Yrjö Tervakangas Outi Laaksonen Mauno Vilén Jari Orava Paula Sillstén Ilpo Isosalo Timo Raninen Marja Kontto Petri Laine Kari Pohjantähti Irma Keskieväri Markku Lammensalo Maija Sihvonen Markku Sihvonen Pekka Rahkasuo
HUOLTAMO- RYHMÄ	<p>HUOLTAMOT</p>	Toimialajohtaja		Harry Malmberg
	<p>REITTI OY Polttoainemyynti NESTE, AURA NESTE, MYNÄMÄKI NESTE, KOULUKATU NESTE, PIISPANRISTI S-MARKET LOIMAA</p>	Toimitusjohtaja Vastaava Huoltamoiesimies Huoltamoiesimies Huoltamoiesimies Huoltamoiesimies Huoltamoiesimies Hoitaja		Harry Malmberg Aune Maununiemi Jari Paju Seppo Heinonen Aune Maununiemi Kauko Laamanen Reijo Ahonranta
HOTELLIT, RAVINTOLAT JA KAHVILAT	<p>HOTELLIT, RAVINTOLAT JA KAHVILAT</p>	Toimialajohtaja		Jyrki Valanne
	<p>RAVINTOLAT JA KAHVILAT OY HOTRESS AB SOKOS HOTELS TURKU MYNTITOIMISTO</p> <p>HOTELLI HAMBURGER BÖRS</p> <p>HOTELLI SEURAHUONE</p> <p>HOTELLI KIVITASKU CAFE NIKI CAFE RICO</p> <p>OY UNITEL AB BIG AMARILLO EG-KLUBI</p> <p>TOKOS OY ROSSO HÄMEENKATU ROSSO KAUPPATORI ROSSO RAISIO TEINI</p> <p>TURUN S-RAVINTOLAT OY ANINKAISTEN KOTILEIPOMO JA OLUTTUPA CAFE WIKLUND ERIK XIV KIRJURI KIRSTA PUB BRONX ROSALINDA RUNOSTUOPPI RAVINTOLA SAMPPALINNA PIISPANRISTIN PRISMAN KAHVIO</p>	<p>Kenttäpäällikkö Toimitusjohtaja Myyntipäällikkö Myyntipäällikkö Hotellinjohtaja Ravintolanjohtaja Hotellinjohtaja Ravintolanjohtaja Hotelli-ravintolapääll. Kahvilanhoitaja Ravintolapäällikkö Toimitusjohtaja Ravintolapäällikkö Ravintolapäällikkö Toimitusjohtaja Rossopäällikkö Rossopäällikkö Rossopäällikkö Ravintolapäällikkö Toimitusjohtaja Kahvilanhoitaja Kahvilanhoitaja Ravintolapäällikkö</p> <p>vt.-ravintolapäällikkö Pub-päällikkö Ravintolapäällikkö Ravintolapäällikkö Ravintolapäällikkö Kahvilanhoitaja</p>		<p>Jyrki Valanne Marketta Halonen Jyrki Valanne Jaana Kosonen Camilla Lindström Tuija Suominen-Åkerlund Anssi Tähtinen Tuija Suominen-Åkerlund Anssi Tähtinen Hannu Paijula Birgit Forsman Jouni Tähtikäpää Jyrki Valanne Jyri Aaltonen Ulla-Majja Jalo Jyrki Valanne Marjo Elomaa Marje Nurmi Arto Vuori Marian Kadenius Jyrki Valanne Seija Susi Laila Kohonen Timo Hällfors</p> <p>Riitta Jefimoff Seija Susi Tuula Huhtala Eija Laine Ulla-Majja Jalo Anja Vaali</p>

TOK-YHTYMÄ
TURUN OSUUSKAUPPA

Yliopistonkatu 31, 20100 TURKU

PL 186, 20101 TURKU

Puh. (02) 233 2311

Faksi (02) 231 8017

Sähköposti: tok.yhtyma@sok.fi

www.sok.fi/tok/
